

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

nasrati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; žanltne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, 2. nadstropje

Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zaščitene frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	...	60—	72—	108—
3	...	30—	36—	54—
1	...	10—	12—	18—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **300** po nakazni.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo očitati.

„Slavia fara da se.“

V viharju svetovne vojne in skrbli povojnega časa je stopil panslavizem v ozadje. Pozabilo se je, da je izbruhnila svetovna vojna baš radi ogrožene neodvisnosti ene slovanske države. Vojna je otvorila Slovanstvu novo svobodno pot, ker je razbila moč Nemštva in z zmago antante je bil proglašen princip samoodločbe narodov. Vsled tega principa je razpadla stara habsburška država in v srednji Evropi sta nastali dve novi (pravzaprav stari) slovanski državi, Poljska in Češkoslovaška. Srbija pa se je izpremenila v Jugoslavijo, ki je trikrat tako velika kakor prejšnje kraljestvo Karagjorgjev. Vojna je prizadejala Slovanstvu težak udarec s tem, da je postavila Rusijo čisto iz vrste evropskih kulturnih držav in jej odvzela začasno ves vpliv na svetovno politiko.

Vendar pa je velika zmaga in nova svoboda vplivala oživljajoče na zapadne in južne slovanske narode. Kljub izgubam in raznovrstnim težkočam so pričeli ti narodi graditi novo skupino držav. Vsaka se je čutila slabo in ogroženo v sovršni okolici. Tako so se pričele prej nego druge države zjedinjivati. Nobena izmed povojnih stvaritev ni tako polna življenja in nobena se ni tako naglo dvignila kvišku kakor mala antanta. Čas je za njo ugoden. Velika antanta je preživela slabe čase in omahuje na levo in na desno. Zato pa čuti potrebo pripomoči s strani kake sile v srednji in vzhodni Evropi, ki bi mogla skrbeti za pravno vzdrževanje mirovnih pogojev. Za to ima največ sposobnosti mala antanta, ki ima tudi svoj poseben interes na tem, in zadosti sile: razpolaga z nad 60 milijoni prebivalstva in se nahaja blizu velikih cest z zapadne v vzhodno Evropo. Prelzkušila je svojo moč že v času vrnitve bivšega cesarja Karla in z uspehom je narasel tudi njen prestiž.

Vsak nov dogodek je prinašal veliki antanti zagotovilo, da se more zanesti na »male narode«, katere se je poprej omalovaževalo. Komaj sta pretekli dve leti po stvoritvi male antante in že se je dvignila skoro na stopnjo enakovrednega člana in družabnika v vrsti velikih sil ter bila tudi povabljen k mizi svetovnih konferenc. V raznih te-

žavah so se obračali do nje in iskali njene podpore. Sedaj v trenutku velike nevarnosti za balkanski polotok je mala antanta odločujoča sila. Ako bi bila potegnila meč, bi bila že izbruhnila vojna; ker tega ni storila, je bila Anglija prisiljena h kompromisu. Sedaj izhaja iz male antante edini slovanski glas, ki odmeva v svetovnih konferencah. Kar je dosegla, je pridobljeno za Slovanstvo. Ne da bi seveda presegla vesele na moči, tvori vendar temelj, na katerem se ima obvarovati ravnotežje.

Ta nova sila ni imperialistična in nima nikakih zavajevalnih načrtov in ne izključuje prijateljstva z drugimi narodi, kajti njen cilj ni nikak hegemonija in nikak izplenjevanje, marveč samoohranba in pravična razdelitev vpliva na svetovno politiko. V pričetku je mala antanta vsprejela neslovansko državo, Romunijo; ne vodi je pač abstraktna teorija in ne egoistični nacionalizem, marveč samo realni interesi in odnosi. S takega stališča se ima presojati tudi eventualno pridruženje drugih držav. Ta vodilni motiv naj se nikdar ne izgubi: Slovanstvo, ko se organizira in ojači, ne naraste nikdar v nevarnost drugih narodov, marveč bo vedno branitelj pravice in svobode za vse narode, kajti s tem je spojen njegov lastni interes in to tudi v globoki notranjosti slovanskega duha, ki je bil vedno idealističnega in moralnega naziranja.

Še drugega glavnega principa ne smemo izpustiti izpred oči: brez Rusije se slovanski ideal ne more udeležiti. Razume se samo po sebi, da je slovanska zveza brez največje slovanske države nepopolna. Sedaj vladajo take razmere, da so za zvezo z Rusijo še ugodnejše, ker poprej so se mnogi Slovani, bali, da velika ruska država Slovanstvo požre in poruši. Tako so jih »svarili« zlasti njihovi sovražniki. Sedaj s strani Rusije ne more biti govora o zatretju, kajti država je po revoluciji razmajana in nastopa novo pot. Tudi potrebuje sedaj sama podpore s strani inozemstva, in Rusi dobro vedo, da ne morejo misliti na pravo in iskreno pomoč nikjer druge nego pri Slovanih, zakaj nikdo izmed drugih evropskih narodov ni na obnovi Rusije bolj intere-

siran. Vsi drugi gledajo v njej le bodočo kolonijo, katera bi se dala izbornu izkoristiti.

Nekateri Slovani so mislili, da dobe zaveznika že v sedanji sovjetski vladi ter so se veselili boljše uspehov v diplomatičnem boju z zapadno Evropo. Toda sovjetska vlada je služila, poleg svoje slabosti in grozovitosti v notranjosti, tudi na zunaj vedno drugim in ne narodnim ciljem. Pričela je z veleizdajo tekom svetovne vojne in je ogrožala Slovanstvo najbolj takrat, ko je zapustila bojišče v trenutku, v katerem je Srbija pod nemško-avstrijsko okupacijo ležala na tleh. Sovjetska vlada je pričela protislovansko vojno s Poljsko samo na ljubo in v korist Nemštva, katero hoče na novo vstalo Poljsko zopet

poteptati. Sedaj podpira sovjetska vlada muslimanski svet po nemškem vzgledu in ukazu. Slovani bi mogli z muslimani živeti v dobrem miru, vendar pa ni v njihovem interesu, da se pustijo Turki zopet v Evropo. Sedaj so se ruska sredstva in sile, ki pomagajo Kemal paši, odvrnile od velikih ruskih in vseslovanskih ciljev in prihajajo tako v navskrižje s slovanskimi narodi. Bratska kri je tekla za tuje interese in tertius gaudens bi bilo zopet Nemštvo. To je pravi poveljnik in gospodar v Rusiji. Dokler ne pride do nove pristno narodne vlade, bodisi s staro ali novo ustavo, bo Rusija, ta velika članica slovanske družine, nam še manjkala in dotlej se vseslovanski ideal ne bo mogel uresničiti.

N. Jezerski.

Pismo iz Prage.

Rekonstrukcija vlade. — Naloge nove vlade. — Proti namenem Italije glede avstrijskega posojila.

12. oktobra.

Po neobičajno dolgih pripravah in težavah smo končno pričakali rekonstrukcijo vlade, kateri le na čelu postavljen posl. Ant. Švehla in v katero so vstopili člani »petke«. Še v zadnjem trenutku, ko je bila vlada takorekoč že sestavljena so nastale na strani socijalnih demokratov in čl. socialistov težkoče, ki so zahtevale pri čl. socijalistih še pogajanj. To je dokaz, kako težko se je sestavila nova vlada, ki se je pripravljala pravzaprav celo leto, četudi so vstopile v njo stranke, katere so bile tudi v prejšnji. Ta okoliščina priča o tem, da vzroki nesporazumov, katere je bilo treba poravnati, niso bili samo v strankah samih, marveč tudi neke druge ...

Nemci pozdravljajo novo vlado zelo simpatično, čeprav ne morejo pozabiti, da se je tokrat sploh ni sprožila misel, da bi tudi oni dobili zastopstvo v vladi, kakor se je to zgodilo za časa t. zv. rdeče-zelene koalicije. Na češki strani pozdravljajo vlado seveda z radostjo, ker gledajo na njo kot na vlado narodne solidarnosti, na vsenarodno vlado. V tem prav tiči njen pomen, da je vstopil v njo ves izvrševalni odbor združenih strank parlamentarne večine, s čimer so prišle v kabinet tudi najizrazitejše osebnosti češkega parlamenta. Nadkriljuje pa jih nesporno dr. Rašin, katerega ime je danes proniklo Evropo in podaja jamstvo za dobro gospodarstvo naše države. Ni dvoma, da

te razmere pripomorejo k temu, da se zlasti v inozemstvu ojači zaupanje v bodočnost naše republike, posebno v gospodarskem oziru. Število portfeljev se je pomnožilo za dva, ker se je predsedstvo oddelilo od zunanjega ministrstva in ker se je podaljšalo življenje ministru za prehrano.

Kar se tiče udeležbe strank v novi vladi, pripadajo k agrarni stranki štirje: dr. Hodža (zemljedelstvo), Malypetr (notranje zadeve), Švehla (predsedstvo) in Udržal (narodna obramba); k socijaldemokratski štirje: Bechyně (šolstvo), Habrman (socijalno skrbstvo), dr. Markovič (unifikacija) in Srba (javna dela); k stranki čl. socialistov trije: dr. Franke (prehrana), Stříbrný (železnice) in Tučný (pošte); k narodno - demokratični stranki: dr. Rašin (finance) in Ing. Novak (trgovina); k ljudski stranki: dr. Dolanský (sodstvo) in Šramek (zdravstvo). Zunanji minister dr. Beneš in minister za Slovaško dr. Kallay, doslej predsednik administrativnega ministrskega oddelka za Slovaško v Bratislavi, sta nevtalca. Trije izmed njih so ministri prvokrat in sicer: Bechyně, Malypetr in dr. Kallay.

Situacija, ob kateri nastopa nova vlada, ni za njo prav nič ugodna. Čakajo je težke naloge. V prvi vrsti je to proračun, kateri ne sme postati predmet strankarskih interesov in pri katerem sestavi se mora doseči ravno-

težje. Proizvesti se mora poenostavljene davčnega sistema in administracije, uresničenje starostnega in socialnega zavarovanja, pri čemer treba istočasno rešiti delavsko, obrtno - trgovsko in malopoljedelsko zavarovanje. Mnogo skrbi povzroča tudi stanovanjsko vprašanje, ker se stavbena družva vsled pomanjkanja kreditov nahaja v težki situaciji. Ta stanovanjska kriza igra veliko vlogo tudi v narodnem pogledu v mešanih krajih kjer nemški podjetniki pod pretezo, da primanjkuje dela, odpuščajo češko delavstvo in koder stanuje v njihovih poslopih, mu odjemljejo stanovanje. V mešanih krajih vlada danes tudi prava jezikovna anarhija, ki je nevzdržna. To se je čutilo čim dalje vedno bolj in zato je bila že v minuli vladi izdelana jezikovna naredba, ki je tudi že popolnoma pripravljena za izdajo in nova vlada ne sme odlašati z njeno objavo. Izdelan in pripravljen je tudi predlog o ločitvi cerkve od države, ki bode ena prvih točk za razpravo v parlamentu in nastopnem zasedanju, ki se ima pričeti v drugi polovici meseca oktobra.

V zunanji politiki gre za poravnavo sporov, ki so brezdvomno vznikli v Zenevi med Italijo in Češkoslovaško radi načina, kako naj se pomaga Avstriji. Ne da se taftiti, da je Italija stremila in da še vedno stremi v tej stvari po takem priznatu, da bi obvladala Dunaj ne samo finančno, čeprav k sanci Avstrije prispeva samo malo, marveč tudi politično. Tako hoče zasidati klin med vzhodno in zapadno Evropo segaajoč od Sicilije pa do Helgolanda, kateri bi oddalil našo državo na poti k vzhodu in jugu, t. j. k Rusiji in Jugoslaviji. Vsa češka javnost je bila edina v tem, da se mora s strani Češkoslovaške tako početi Italije, katerega posledice so nedogledne, zabraniti z vsemi sredstvi. Za tako se smatra tudi zahteva, da bi bil generalni ravnatelj praške mestne hranilnice dr. Vilém Pospíšil formalno podpredsednik finančne kontrolne komisije na Dunaju, faktično pa, da bi bilo njegovo poslovanje protiteža italijanskemu stremljenju. Moremo reči, da je Češkoslovaška pripravljena postaviti se po robu Italiji tudi vsled večjega deleža pri jamstvu posojila, katero dobi Avstrija. Tukaj slede vsi pozorno na to, kaj Italija dela. »Narodny Listy« so s prvega početka naglašali sunilivost italijanske akcije, tudi takrat ko so prihajale iz Rima tešilne deklaracije. Naloga sestanka v Benetkah je, priti v tem oziru do nekega sporazuma, tajiti pa se ne da, da je treba na pram Italiji skrajne pazljivost. J. K. S.

Prof. Ernest Denis:

Balkanska vojna.

(Ob desetletnici.)

Opomba. Vzroki balkanske vojne leže v davni preteklosti ali, če hočete, v naravnem razvoju razmer, kakor jih je zgodovina ustvarjala na Balkanskem polotoku. Lahko bi v tem oziru začeli s prihodom Slovanov na Balkan, ko bi ne bili prepričani, da smo se tekom zadnjih let vendar le naučili nekaj jugoslovanske zgodovine, katero smo prej zelo slabo poznali. Zato ne bomo začeli niti od Kosova niti od »prve« srbske vstaje, ki jo poznamo pod vodstvom Karadžorža, kajti od Kosova do leta 1804. je bilo mnogo srbskih vstaj in pravega miru skoraj sploh nikoli ni bilo. Žal, da je tudi ta zgodovina nam precej neznan, ker je v zelo ozki zvezi tudi z nami. Ako hočemo balkansko vojno prav razumeti, moramo dobro poznati vsaj dogodke osvobodilne vojne (1875—76) in berlinskega kongresa (1878). Pa mislimo da teh podatkov ne bo težko dobiti — zato preskočimo še 29 let in začnemo z aneksijsko krizo leta 1908.

Veliki prijatelj Slovanov prof. Ernest Denis, profesor na Sorboni v Parizu, je l. 1918. izdal knjigo z naslovom »Velika Srbija«. Knjiga je imela namen, da poljski povedati zasnati ali če hočete »kulturne« prvotni jugoslovanske vprašanje. Mi to knjigo doslej še nismo prevedli na svojo je-

zik in smo tudi še precej nekulturni, kajti to je najlepše napisana zgodovina o nas. Prof. Denis je lani leto umrl in takrat smo imeli priliko slišati o velikem delu, ki ga je izvršil za nas v prvi vrsti so bili tega dela deležni Čehi, za njimi pa takoj mi Jugoslovani. Po porazu Francije (l. 1871) je prišel Denis v Prago, kjer se je posvetil slovanski zgodovini. Vedel je, da pride nekoč čas, ko bo Francija dobila nazaj, kar je zgubila, vedel je pa tudi, da bo boj težak. Iskal je zaveznikov pri Slovanih, pred vsem pri onih Slovanih, ki so čutili do nemškega nasilja isto mržnjo kakor on in mi smo našli v njem našega najboljšega zaveznika. V resnici drug drugemu nismo mogli nuditi ničesar drugega nego simpatijo — toda iz teh simpatij so se razvile duševne vezi, ki so odločale pri odločilnem boju. L. 1872. je bil prof. Denis v Beogradu in v Srbiji in je poslej kot profesor zgodovine spremljal njen nadaljni razvoj. L. 1911. je bil zopet na Balkanu. Poznal je dobro mlado Srbijo in je v duhu gledal giantsko borbo, ki se je razvijala med njo in staro Avstrijo.

Ko je končno nastal odločilni boj, je prof. Denis storil vse, kar je mogel, da poljski Evropi vzroke tega velikega boja. Zato je napisal poleg drugih spisov tudi to knjigo. Iz nje bomo navedli poglavje o balkanski vojni, ker se nam zdí, da ni bila ta stvar še nikjer boljše in lepše napisana. Prof. Denis je bil mož širokega obzora. Kot zgodovinar je poznal protokoli, imel pa

je izreden dar sklepati iz sedanjosti na bodočnost. Vsaka njegova misel je kakor izklesana iz dogodka. Vedno duhoviti, temeljit in dovopen razkriva ta pisatelj ozadje velikega obra, na katerem se vrste ljudje in dogodki. Toda o tem se bodo mogli naši čitatelji sami prepričati. Da bo nam oddelček o »balkanski vojni« bolj umiliv, prinašamo najprej zaključek predločnega poglavja (VIII), ki nosi podnaslov »Bosna in Hercegovina«. Nam govori o članku 25. berlinske pogodbe — o Bosni od l. 1878. — o aneksiji l. 1908 — o avstrijsko-srbski krizi in o posledicah Aehrenthalove politike. Ta oddelček zaključuje prof. Denis tako-le:

... Dne 31. marca 1909. je Simić oddal grofu Aehrenthalu znano noto, v kateri je Srbija priznala, da »njene pravice niso bile kršene z razmerami položaja, kakršno je nastal v Bosni (leta 1908), da bo poslušala nasvete velešil in obljubila, da bo opustila svoje protestno obnašanje.« Poleg tega se je Srbija zavezala, »da bo premenila smer svoje dosedanje politike napram Avstriji in da bo v bodoče s to veselelo živela v prijateljskem sosedstvu.«

Aehrenthal je slavil glasno zmago-slavje in cesar Viljem II. je prišel na Dunaj proslaviti uspehe avstrijsko-nemške zveze. Dunajski občinski svet, ki je bil vedno pripravljen za slovofske izjave, je ob tej priliki sprejel predlog, da se postavi spomenik, na katerem bosta dve ogromni postavi Avstrije in

Germanije, druga poleg druge sestrsko oprte ob svoje meče.

V resnici pa avstrijska vojaška stranka ni bila zadovoljna z rešitvijo krize. Poleg stroškov, ki so jih zahtevale vojaške priprave in so jih itak slabe državne finance težko prenesle, in poleg izgub, ki jih je država imela vsled turškega bojkota, je Avstrija plačala poriti precejšno odškodnino, ki bi si jo mogla pri kolikaj spretnosti prihraniti. Avstrija se je tudi odrekla 29. članku berlinskega dogovora (1878), ki ji je dajal pravico pomorske in zdravstvene policije na pobrežju Črne gore in ji je priznaval tudi nekako resnično nadzorstvo nad to deželo. Pred vsem pa je zamudila priliko, ki jo je že dolgo iskala, da bi namreč zadala odločilni udarec srbski samostojnosti.

Države, združene v trozvezi, res niso vodile razprav s posebno spretnostjo in pri njihovem postopanju se je moglo opaziti nekako bojazen in nezaupanje. Dogodki so pokazali, da sta Anglija in Francija odločeni vztrajati s petrograjsko vlado, ker sta poznali njene miroljubne napore in ker nista mogli ravnodušno gledati novi nemški pritisk proti vzhodu. Rusija je jasno pokazala svoje namene. Lojalno je sprejela stanje, ki je nastalo vsled dogovorov in ni odrekla Avstriji pridobitev, ki jih je sama omogočila, samo da bi Avstrija tudi proti nji nastopala pošteno. Deločila je svoji tekmovalki go-

tove meje, katere prekoračiti ji brani njena lastna korist in njena čast. Srbija je na ta način postala ključ evropske zgradbe.

Mir je bil zagotovljen pod pogojem, da bo Avstrija razumela svoj položaj, da bo zadovoljna s svojimi uspehi in bo spoštovala nezavisnost svojih sosedov. Niti značaj Aehrenthalov, niti načrti klerikalne stranke, niti notranji položaj države ni dajal v tem oziru posebnih nad. Nadvojvoda Franc Ferdinand in vojaška stranka, sta si v strahu pred madžarskimi zahtevami, ki so bile s kabinetnimi intrigami odlagane, a ne odpravljene, želela vojne, ki bi jima dala priliko odpraviti nagodbo z leta 1867. in v tej ali oni obliki obnoviti enotnost države. Predlitavski Nemci, ki so jih pritiskali Čehi in Slovenci, pa so čutili, da jim ne bo mogoče obdržati vlade v svojih rokah, ako bodo navezani sami nase: zvezo z Berlinom so hoteli spremeniti v vojaško in colninsko zvezo, da bi bili zavarovani proti vsakemu notranjemu presenečenju in da bi pripravili popolno združenje z nemško državo. Madžari so s svojimi uslugami skušali pridobiti simpatije Franca Ferdinanda, ker njegovim namenom niso zaupali in so se ball njegove nenaklonjenosti; obenem pa so nestrno pričakovali priložnosti, da bi uničili Jugoslovane, proti katerim so gojili neprijateljstvo sovraštvo.

(Dalje prihodnjik)

D' Annunzio začenja novo vojaško ekspedicijo na Reki in v Dalmaciji.

FAŠISTI ZASEDLI SUŠAK, DEMARKACIJSKO ČRTO IN DALMATINSKO TRETJO CONO.

— Beograd, 14. okt. (Izv.) Včeraj popoldne so se naglo razširile po Beogradu vesti, da je D' Annunzio prevzel poveljstvo nad fašisti, da je odredil takojšnje mobilizacijo fašistov in arditov na Reki ter da so fašisti tekom včerajšnjega dneva zasedli Sušak in demarkacijsko črto pri Sv. Ani in Martinšćici. Z ozirom na te vesti se je Vaš dopisnik informiral na merodajnem mestu, kjer so mu izjavili:

Vlada je dobro poučena o vsakem gibanju fašistov in o vsaki njih akciji proti naši državi. Vladi so dobro znani vsi sklepi fašistovskih zborovanj, ki so se vršila v Pulju, Trstu in po drugih krajih. Vlada je pripravljena za vsako eventualnost.

Pripravljena je tudi, da odbije vsak napad fašistov. Naravno je, da moramo smatrati akcijo fašistov za navadno izzivanje ne samo naše države, ampak vse Evrope, smatrati moramo akcijo fašistov za prvovrstno provokacijo vseh držav in vlade bodo morale gotovo odločno nastopiti, da se zajezi ta komedija.

— Beograd, 14. okt. (Izv.) Tekom včerajšnjega dopoldneva je prispelo poročilo, da se na Reki vrši mobilizacija fašistov, da so na Reko prispeli iz neznane smeri, gotovo pa iz smeri Trsta kamijoni napolnjeni fašistov, municije, orožja in živih. Fašisti so takoj pričeli očitno na informacijo, da je sporazum med našo državo in Italijo perfekten, svojo akcijo, ter so zasedli Sušak. Močne oddelke pa so poslali na demarkacijsko črto proti Sv. Ani in Martinšćici, kjer so ob celi črti razpostavili svoje oddelke. Do danes jutraj še niso javljali nikakoli spopadi fašistov z našimi stražami.

— Beograd, 14. okt. (Izv.) Iz Bakra je prispelo včeraj tole poročilo: Nocoj 13. t. m. ob 1. uri so fašisti prispeli v Sušak. Dalje so zasedli demarkacijsko črto pri Sv. Ani in Martinšćici. Nad fašisti je prevzel poveljstvo D' Annunzio. Pred 20. dnevi je že dal D' Annunzio ukaz zasedeti Sušak in demarkacijsko črto, kakor tudi demarkacijsko črto v tretji dalmatinski črti, in sicer takoj v trenutku, ko se rimska vlada odloči, da podpiše sporazum z Jugoslavijo glede izvršitve rapalske pogodbe.

— Split, 13. okt. (Izv.) Pri selu Nadina so fašisti prekorčili v kamijonih

nih danes demarkacijsko črto. Bili so dobro oboroženi in opremljeni. Naše obmejne straže so jih ustavile ter jih opozorile, da so prekorčili demarkacijsko črto. Fašisti so se na to umaknili za črto. Po opremljenosti sodeč je videti, da so fašisti izvršili koncentracijo svojih sil.

— Sv. Ana, 13. okt. (Izv.) Danes ob ranih jutranjih urah so na Reko prispeli mnogostevne čete fašistov. Na kamijonih so se pripeljali iz Bologne, Milana, Trsta, Benetk in drugih krajev Italije. Večina fašistov je že na Reki. Jutraj pa so bili po vseh vogalih mesta nalepljeni pozivi glede mobilizacije fašistov in arditov. Namen te akcije je prozoren. Fašisti sami zatrjujejo, da hočejo zabraniti povratek Zanellinih pristavov na Reko. Naši Jugoslovenci beže pred fašisti. Jugoslovenske delavce so fašisti izgnali iz vseh podjetij, obratov in tovarn.

ZNAČILNA VEST.

— Beograd, 14. okt. (Izv.) Včerajšnja »Politika« je javila, da je bil dne 12. t. m. dosežen med našo in italijansko vlado popoln sporazum v vseh podrobnostih glede izvršitve rapalske pogodbe. Ne obstoje nobene difference. Poslanik Antonijević in državni podtajnik Tosti sta podpisala protokol sporazuma, ki se predloži zunanjemu ministru Schanzerju v odobrenje takoj po njegovem povratku v Rim. (Vest je resnična, ker sklepamo iz dejstva, da so pričeli fašisti z akcijo v svrhu preprečitve sporazuma. To akcijo pa so mogli fašisti izvesti le, če so takoj zaznali za doseženi sporazum. Op. upr.)

HINAVŠČINA RIMSKIH LISTOV.

— Rim, 14. okt. (Izv.) Rimski listi javljajo, da je naslovil D' Annunzio na reško prebivalstvo manifest, v katerem odreja mobilizacijo vseh fašistov in arditov. Obenem pa javlja, da prevzema zopet poveljstvo nad fašistovsko vojsko. Rimski listi pristavljajo, da v vodilnih krogih ni znano, kaj namerava D' Annunzio, videti pa je, da hoče preprečiti povratek Zanellinih pristavov na Reko, ki so pobegnili v Jugoslavijo.

— Trst, 13. oktobra (St.) D' Annunzio je odredil mobilizacijo legionarjev in arditov na Reki. Fašisti se boje, da na Reko ne vderejo pristavi Zanelle.

Odločilna faza v notranji politiki.

TEŽKA SITUACIJA RADI ZAGREBSKEGA KONGRESA IN DEMOKRATSKEGA ZBORA.

— Beograd, 14. oktobra. (Izv.) Javna politična diskusija o sedanjih notranjih situaciji se vedno še giblje v znamenju resolucij demokratske stranke in zmage Ljube Davidovića. V radikalnih vrstah, kakor je bilo že včeraj omenjeno, so resolucije izzvale v glavnem ostro kritiko in delno nezadovoljnost. Radikalni klub je tekom včerajšnjega dneva v načelu razpravljaj edinele o političnih posledicah, ki jih je izzval zagrebški kongres in o resolucijah demokratske stranke. Ministrski predsednik Nikola Pašić razmotriva sklepe demokratske stranke z največjim interesom in je tekom včerajšnjega dopoldneva neprestano vodil konferenco z vodilnimi osebami radikalne stranke, da bi se situacija razjasnila. Glavni cilj zasleduje Pašić v tem, da ohrani sedanjo koalicio z demokrati in da izvede samo delno rekonstrukcijo svojega kabineta.

Ker je bila situacija negotova, se je včeraj popoldne sestal edinele poslanski klub radikalne stranke. Sestanek je trajal od 16. do 19. Glavni govorniki so bili Nikola Pašić, dr. Laza Marković in Ljuba Jovanović. Vsi so edino razmišljali splošno notranjo politično situacijo, v zvezi z resolucijami demokratske stranke. Večina radikalne stranke smatra situacijo za zelo resno. Splošno je opaziti v radikalnih vrstah znatno nezadovoljstvo o nastopu in resolucijah demokratov. Javno se opaža, da radikalni klub nikakor ne more odobravati udeležbe demokratov na zagrebškem kongresu.

Vsa debata na včerajšnjem popoldanskem sestanku je bila osredotočena na temi: 1. Zagrebški kongres in resolucije demokratskega zbora ter 2. kakšno definitivno stališče ima zavzeti radikalna stranka.

Na včerajšnjem sestanku poslanskega kluba niso bili sprejeti definitivni sklepi; predsedniku Nikoli Pašiću je bilo poverjeno, da prouči do podrobnosti vse posledice, ki so nastale po zagrebškem kongresu in demokratskih sklepih, ter naj nato šele skliče glavni sestanek, na katerem se ima odločiti stranka za nadaljno taktiko.

Da se ne širijo po časopisu tendencijska poročila, je ožji odbor izdal o sestanku ta-le komunikacije:

»Radikalni poslanski klub je na svojem današnjem sestanku razmotril sedanjo notranjo politično situacijo. Našel je, da je zagrebški kongres z dne 10. septembra t. l. ustvaril težko situacijo in da je to stanje radi sklepov širšega glavnega odbora in poslanskega kluba demokratske stranke z dne 12. oktobra t. l. postalo še bolj neodrejeno. Radi tega je poslanski klub soglasno sklenil, da se vprašanje, ki je bilo na ta način odprto, čim prej prouči in procenijo njega posledice, na kar bi se mogla predložiti končna odločitev.«

Kakor je iz tega komunikacije jasno videti, se predlože končni sklepi glavnemu odboru in šele tedaj, ko se to vprašanje prouči v ožjem odboru in da glavni odbor šele potem definitivno zavzame stališče v vprašanju, ki značijo važne momente notranje politike.

— Beograd, 14. oktobra. (Izv.) Beogradski radikalni tisk je v splošnem nezadovoljen z resolucijami demokratske stranke. Radikalna »Tribuna« označuje resolucije za veliko neobjektivnost napram vladni Nikole Pašića. V drugem oziru zahteva radikalni tisk odločno, da se situacija čim prej razjasni. Neki ugledni član radikalne stranke je izjavil: »Resolucije demokratske stranke so nas neugodno iznenadile. Ljuba Davidović je dobil na zboru zaupnico stranke in to znači, da bodo skušali demokracijo izkoristiti prvi ugodni trenutek za akcijo Ljube Davidovića.«

— Beograd, 14. oktobra. (Izv.) O včerajšnjem sestanku poslanskega kluba radikalne stranke se objavljajo od druge strani še nekatere zanimivosti. Na popoldanskem sestanku so govorili Ljuba Jovanović, dr. Laza Marković in Pašić. Vsi govorniki so naglašali, da je situacija, ustvarjena po zagrebškem kongresu težka in da je postala še težavnejša vsled resolucij demokratskega zbora. Nekateri govorniki so zahtevali, da se takoj razdere koalicio z demokrati. Njim nasproti pa je Pašić naglašal, da je treba ohraniti

koalicio z demokrati. Čeprav je situacija težka, kljub temu pa upa in smatra, da se je težavnemu položaju lahko izogniti. Naglašal je pa tudi potrebo rekonstrukcije svojega kabineta. Omenil je dalje, da v tem momentu še ne more storiti definitivnih korakov, ker se mora posvetovati z vodilnimi osebami in šefi strank, kakor tudi z demokratskimi ministri, na kar bi se odločil za eno ali drugo akcijo. Po daljši debati je ožji odbor, obstoječ iz posl. Ljube Jovanovića, Uzunovića in Oda- vića sestavil komunikacije, ki je dobesečno priložen v prvem poročilu. Predsednik Pašić ima v splošnem tendenco, da s pridobitvijo na času razjasni položaj.

Načelni razkol v Hrvatskem bloku in hrvatskih strankah

— Zagreb, 14. okt. (Izv.) Vaš dopisnik je dobil zanesljive informacije o novi krizi v Hrvatskem bloku. Radi najnovejših političnih taktik Stipe Radića je nastopila v bloku samem kriza, ki lahko povzroči načelni razkol bloka in posamičnih strank. Po izjavi uglednega hrvatskega politika so v zadnjem času frankovci zahtevali od Radića, da se točno, jasno in odkrito izjavi o svojem prihodu na kumanovske slavnosti, kako se ima smatrati sklenjeni sporazum med njimi in demokratskim poslancem Pavlom Angelićem in v koliko so resnične vesti, da namerava sodelovati v eventualni izborni vladi in da da pojasnila tudi glede drugih vprašanj, ki se tičejo političnih odnosov na Hrvatskem.

Radić je odgovoril, da je pripravljen oditi na kumanovsko svečanost, da je pripravljen oditi tudi v Prago na narodne slavnosti, ne zanika sporazuma z nekaterimi strankami, kar zahteva posebno situacijo, ustvarjena po zagrebškem kongresu, to je edini način, da se odstrani sedanja nevzdržna situacija v Jugoslaviji.

Frankovci pa so zavzeli to stališče: Stipe Radić je postopal nelojalno, ker jih je dve leti varal in zahteval v imenu solidarnosti Hrvatskega bloka, da naj ne gredo v parlament, kar so oni ponovnokrat razmotrivali iz razlogov politične taktike. Toda radi solidarnosti niso šli v parlament. Frankovci razmotrjujejo sedaj akcijo, da prisilijo Radića, da brezpogojno izstopi iz Hrvatskega bloka in tako dosežejo, da tudi oni pridobijo akcijo svobodnih rok.

Med zajedničarji so tudi načelne difference. Mnjenja so razdvojena. Nekateri smatrajo nastop Stipe Radića za umesten in koristen Hrvatskemu bloku, dočim se drugi zopet približujejo stališču Frankovcev in obtožujejo Radića, da je izdal interese Hrvatskega bloka in da so njegovi cilji nelojalni. Tudi v Radićevi stranki sami je nastala velika kriza. Opozicija zadobiva po nekaterih hrvatskih selih močno oporo in tal.

Splošno je ugotoviti, da je težko izmirenje med posamičnimi skupinami Hrvatskega bloka, frankovci in Radićem. Razkol je gotov, ne samo v Hrvatskem bloku kot takem, ampak tudi med posamičnimi strankami. Razkol je vprašanje le še bodočih dni.

Državni svet.

— Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Pod predsedstvom Miljutina Markovića je bila včeraj seja državnega sveta. Glavna točka dnevnega reda je bila določitev šestih odborov, ki prevzamejo posamezne panoge upravnega sodstva. Določenih je bilo šest odborov: Izvoljeni so bili v:

I. odbor: predsednik Miljutin Marković in državni svetniki Dimitrjević, Aleksan Stanešić, dr. Štefan Sagadin in Ivan Svarkal; II. odbor: predsednik dr. Ljubomir Alaupović, dr. Popović, dr. Nikola Ojurgjević, dr. Fran Potočnjak in Fran Rožić; III. odbor: kot predsednik odbora Živan Živanović in državni svetniki M. Poličević, Elija Djukanović, Arangeljević in dr. R. Sardelić; IV. odbor: Jovan Stanković kot predsednik in državni svetniki Pera Petrović, Velizar Vulović, dr. Dominik Mazi in dr. Mušički; V. odbor: Radoje Filipović in državni svetniki Mihajlo Radičević, dr. Ibrahim Deffer Darović, dr. R. Jovanović in dr. Lazar Jankulović; VI. odbor: Miloš Paunović za predsednika in državni svetniki Milosav Rajčević, Mihajlo Sterić, dr. Joca Bogdanov in Sava Vuksanović za člane.

KATASTROFALNI POLOŽAJ BERLINA.

— Berlin, 12. okt. (Izv.) Berlinška občina se nahaja pred finančnim polomom. Kot glavni vzrok navaja katastrofalni padec nemške mornarice.

A. Lavrič - Zaplazi:

Dopolnilne smernice k zgodovinski skici gen. Maistra glede Koroške.

G. general Maister je ob priliki obletnice koroškega plebiscita obdelal v obliki »zgodovinske skice« uvodno fazo koroške akcije.

V omenjenem članku sem večkrat imenoval in iz tega vzroka se čutim upravičenega, da podam nekoliko pripomb, da se zgodovinska slika pojasni.

Se kot aktivni oficir sem službeno zaprosil komando dravske divizijske oblasti, da se mi dovoli publicirati one zgodovinske dogodke, ki so mi bili znani kot svoječasemu vojaškemu pooblaščenju v Borovljah. Moja prošnja mi je bila s poveljem D. br. 9391/1919 odklonjena. Danes kot vpokojenemu oficirju pa mi je publicistika dostopna. Za sedaj hočem dati samo nekaj smernic, da opozorim na takratne igre za kulise.

Na kratko: V članku gosp. generala Maistra pogrešam sledeča dejstva, ki jih smatram za posebno važna glede razumevanja koroških dogodkov:

1.) Na koroški fronti ni bilo že začetka enotnega poveljstva, ampak fronta je bila razdeljena v dvoje samostojnih skupin; nobeden obeh poveljnikov v Velikovu in Borovljah pa ni imel neposredno upliva na operativno vodstvo, ki si jo je pridržalo, kakor vseh sloveč »Hofkriegsrat« v zaledju poslujoče ljubljansko poveljstvo II. vojnega okrožja.

2.) Popolnoma molči Maistrova razprava o pripravah in poteku usodopolnih akcij pri Grabštajnu 14. 12. in Sent Pavlu 30. 12., oboje izven »mojega območja« ali velikega pomena za moj položaj bodisi napram sovražniku, bodisi napram javnemu mnenju v zaledju; molči tudi o pasivnosti štajerskega obmejnega in poveljstva v Velikovu v očigled izostale paralizacije teh udarcev. (Arhiv benediktinskega samostana v Sent Pavlu 1920.)

3.) Ne omenja neposrednega vmešavanja ljubljanskega poveljstva v podrobnosti vodstva v mojem borovljskem območju in sicer:

a) z izrečnim detaširanjem ene stotnije in dveh strojin v popolnoma izoliran Podkloster. (Povelje zastopnika načelnika štaba z dne 12. 12. 18. v pristotnosti g. stotn. Martinčiča in Pakiša.) b) z detaširanjem skupine »Martinčič« (2 stotniji, ena strojnica) k Sv. Jakobu, sicer v moje območje, vendar kot »taktična rezerva« in »na neposredno razpolaganje« poveljstvu II. vojn. okrožja v Ljubljani. (Klavaluciacija, ki je povzročevala stalne fricije.)

c) Ne omenja moj operativni načrt op. 126/1918 z dne 31. 12., shranjen v arhivu ljubljanskega poveljstva pod Op. br. 36/19, naj se koncentrirajo vse razpoložljive čete mojega območja na jugu Koroške pri Sv. Jakobu in naj se od tam aktivno poseže v dogovke in prehitni nasprotnika. (Z ozirom na skrajno nujnost sem odposlal ta načrt v Ljubljano 31. 12. po dveh kurirjih, g. dr. H. Dolencu in poročn. Mš-

derndorfu. Svoje poveljstvo pa sem premestil inicijativno tja, kamor bi bilo zbrati čete.)

d) Ne omenja protipovelja ljubljanskega poveljstva po sprejemu mojega načrta: namesto koncentracije naj demonstriram pri Borovljah čez Dravo proti Celovcu. V to svrhu poslalo se mi je 25 pionirjev, od katerih je 17 takoj dezertiralo, od ostalih znala sta pa samo dva veslati. Prekorčil sem Dravo! (Nemški Bulletin 4. 1. 1919.)

Dokazano po sledečih znanih dogodkih je, da delovanje ljubljanske vrhovne komande ni imelo operativno vodstvo v rokah, temveč je pasivno dopuščalo, da se sovražnik razvija v gupaciji »notranje črte« (»innere Linie«) in prevzame inicijativno v ugodnem mu trenutku.

Ljubljanska vrhovna komanda je bila po meni pravočasno in izčrpno orientirana o sovražnih namerah. 1. januarja 1919 je imel ljubljanski generalni štab prepis skoro vseh »Ordres de bataille« in operativnih povelj, katere sem si konfidencialnim potom pridobil iz pisalne mize nemškega »Landesbefehlshaberja«. Izročil je ta konvolut moj osebni kurir Dr. H. Dolenc v Ljubljani.

Kar se tiče političnega dela objave, pogrešam pri izdatnem opisovanju »Mariborske konference« citiranje dejstva, da so bili preklani po sklepu teh pogajanj dne 1. 12. 1918. v zadnji uri malo pred odhodom nemških delegatov v privatnem pogovoru — in ne da bi bil jaz o tem obveščen — vsi sklepi glede projektiranih oficirskih kontrolnih komisij itd. Vseled tega se ni mogla izvesti premestitve mojega poveljstva in kr. srbskega sauve-garde (1 oficir, 40 mož) v Celovec, ki je bila nemškimi oblastmi že uradno od mene napovedana (Arhiv Koroške narodne vlade in celovškega magistrata).

S tem je bilo onemogočeno moje politično stremljenje, da dosežemo potom smotrenih evolucij in če tudi z malimi pripomočki to, kar vsled pomankljivosti glede materialnih predpogojev ni bilo mogoče doseči z enim samim kratkim udarcem.

Smatram svoje dopolnilne pripombe za neobhodno potrebne, da se razjasni in upoznajo činjenice, ki so uplivala na dogodke na Koroškem. Ta izvajanja so vzeta iz mojega, z dokumenti opretega, spominskega dela »Koroški memoarji«, ki jih bom dal na razpolago slovenski znanosti potom ravnateljstva ljubljanske državne knjižnice in sicer »ko bo prišel čas za to«.

Pomanjkljive, četudi v najboljšem namenu objavljene publikacije bi lahko motile jasno spoznavanje zgodovinskih dogodkov in njih kavzalnih vezi. Pojavilo bi se pri nas isto, kot pri naših nasprotnikih onkraj Karavank, ki izčrpavajo »v gotovih namelih« literarnih one dogodke, kakor na primer eklatantno F. Perkonig v svoji tendencijsni knjigi »Heimat in Not«.

Iz spominov Viljema II.

Teza, da ima Bethmann delavstvo za seboj, se je še izpopolnila s poročili, da imajo v kancelariji tudi v inozemstvu zapužanje, ki je potrebno za mirovni sklep. Tako je Bethmann ostal v službi, ali prestolonaslednik je kmalu dognal, da je napominjana teza zgolj zmotna. Viljem pripoveduje o reformi pruske volilne pravice in o čisti Bethmannu počasnost in omahljivost. Spomladaj 1917. ga je pozval, naj za veliko moč naznani narodu reformo, ker je mislil, da je državno ministrstvo že zdavnaj vse pripravilo. To se pa ni zgodilo in v velikonocnem oklicu je temeljila misel, da se reforma izvede šele po mirovnem sklepu. Cesar pripoveduje na to o obisku carja v Potsdamu 1910., ki se je izvršil v popolno njegovo zadovoljnost. Leta 1911. je bil cesar povabljen v London k odkritju kipa pokone kraljice Viktorije. Bil je tam in vrnil se je ves zadovoljen. Francosko nastopanje v Maroku je vzbujalo zopet pozornost diplomatov. Zato pa je cesar tovarno povprašal angleškega kralja, ki mu je dal razumeti, da Francozi ne delajo nič drugega v Maroku, kakor to, kar so svojčas Angleži storili v Egiptu. Zato pa jim ne bodo delali nikakih težkoč. Cesar pripoveduje nadalje, kako je Anglija dosledno ovirala zgradbo nemške mornarice. V Ameriki, ki je imela le še malo trgovsko mornarico, na Francoskem, katerega bojna mornarica je nadkriljevala Nemčijo, v Italiji, na Ruskem, povsodi drugodi so se izvrševali veliki gradbeni programi, ne da bi Anglija proti njim protestirala. Nemčija je neobhodno potrebovala dobrega brodomajstra, ki ni bilo naperjeno proti angleški mornarici, ki je štiri do petkrat močnejša, ampak Nemčija je rabila svoje ladje za obrambo obrežja in varstvo trgovine. Nadalje je bilo severno obrežje vsled starih tamkajšnjih baterij skoro brez obrambe. Skagerrak je dokazal, kaj je pomenila in koliko je bila vredna mornarica. Potem se peča Viljem z vprašanjem tvoritve samostojne albanske države. Nič mu ni bilo všeč, da je bil zbran princ Viljem Wied, da zasede albanski prestol. Princ Wied ni prav nič poznal balkanskih razmer in cesar pravi, da mu je bila zelo nesimpatična misel, da

se ima v Albaniji blamirati baš nemški princ. Ali Wiedova žena je bila vsa vneta za Albanijo in za izpolnitev svojih želja. In: »Frauenwille — Gotteswille«. Viljem pripoveduje dalje o sestanku z ruskim carjem leta 1912. v baltičnem pristanišču. Sestanek je potekel zelo ljubezljivo, toda niti besedice ni čul cesar o balkanski zvezi, ki je bila malo preje sklenjena. To je bil cesarjev zadnji obisk na Ruskem pred izbruhom vojne.

FRANCOSKA ZBORNICA RAZPRAVLJA O ZUNANJEPOLITIČNEM POLOŽAJU.

— Pariz, 12. oktobra. (Izv.) Danes je pričela francoska zbornica razpravo o političnem položaju. Vloženi sta bili dve interpelaciji, ena od radikalnosocialističnega poslanca Margina in druga od demokratskega poslanca Favra, bivšega državnega podtajnika v ministrstvu zunanjih zadev za časa Clemenceaua. Oba interpellanta sta ostro kritizirala zunanjo politiko Poincaréja, osobito politiko oficijelne Francije v Mali Aziji. Poslanec Favre je naglašal v svojem govoru, da je Poincaré s svojo politiko v Mali Aziji in napram Nemčiji ogrožal svetovni mir. Ministrski predsednik Poincaré je obema interpellantom takoj odgovorjal. V svojih odgovorih je posebno naglašal dejstvo, da je Francija s svojim nastopom v orientalskem vprašanju rešila mir. Ministrski predsednik je dal ukaz, da so se francoske čete umaknile iz nevarne cone. Brez znanih vlade so bile odposlane francoske čete v Canak, a ko je to zaznala vlada, je dala takoj ukaz za njih odstranitev iz Canaka.

VOJNI DOLGOVI IN AMERIKA.

— London, 12. okt. Rentejev urad je zvedel, da je vest o predlozgu Združenih držav, sklicati v London konferenco glede vojnih dolgov, neresnična. Pravtako je neresnična vest, da je odpravila angleška misla v Združene države. Sir Robert Horne bo moral skoraj gotovo odložiti svoje potovanje za nekaj dni. Ni pa nobene namena izpremeniti že obstoječe načrte o informacijah washingtonske vlade glede določbe angleških dolgov Ameriki.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota, 14. oktobra: R. U. U. Red D.
Nedelja, 15. oktobra: Jack Straw. Izven.
Ponedeljek, 16. oktobra: Romantične duše.
Red A.
Torek, 17. oktobra: Zaprt.
Sreda, 18. oktobra: Hlapci. Red B.
Četrtek, 19. oktobra: Jack Straw. Red C.
Petek, 20. oktobra: R. U. R. Red A.
Sobota, 21. oktobra: Romantične duše.
Red E.
Nedelja, 22. oktobra, ob treh popoldne: Jack Straw. Izven.
Nedelja, 22. oktobra, ob osmih zvečer: R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 23. oktobra: Romantične duše. Red D.

OPERA:

Nedelja 15. okt.: Madame Butterfly. Izv.
Torek, 17. oktobra: Tajnost. Izven.
Sreda, 18. oktobra: Večer dramatičnih plesov. Plesje Valerija Kratinova, profesorica na Dalorozajemem zavodu v Hallrau. Izven.
Četrtek, 19. oktobra: Triptychon. Red D.
Petek, 20. oktobra: Zaprt.
Sobota, 21. oktobra: Tajnost. Red C.
Nedelja, 22. oktobra: Lakme. Izven.
Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprt.

— Iz gledališke pisarne. Zaradi obolenosti gospe Thierry-Kavčnikove se poje danes v operi »Triptychon« namesto »Carmen«. Red B.

— Operni pevec gosp. Julij Betteto sodeluje na koncertu »Glasbene Matice«, ki se vrši v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani dvorani. Na tem koncertu poje kot svojo prvo točko, eno najlepših basovskih modernih oper in sicer pesem Pierota iz opere »Mrtvo mesto«. Opera je delo komponista E. W. Korngolda, ki je kot deček vzbujal zanimanje svetovnih glasbenikov in pa kritikov. Pesem Pierota je najlepša točka te opere, ter jo g. Betteto prištevaja k najboljšim točkam svojega bogatega vzoreda. Kjer koli jo je še pel, je dosegel z njo največje uspehe, med drugim posebno na dunajski državni operi, kjer je vsakokrat po odpeti pesmi bil viharan aplavz na odprti pozornici. V drugem svojem nastopu pa poje tri pesmi in sicer znamenitega lirčnega skladatelja Slovenizirkega Wolfa »Spev Weylin« in pa priljubljene našega komponista Michla novejšo delo na Prešernovo besede »Pevca«. Oba ta dva samospeva poje prvič v Ljubljani, dočim je tretjo točko tega nastopa, Hermanove »Tri popotnike«, pel na koncertu v Ljubljani pred 14 leti. Občinstvo opozarjamo na nastop g. Betteta na našem koncertnem odru, saj je gotovo, da nam bo njegov nastop nudil izreden glasbeni užitek. Spremlja ga priznana naša pianistka ga. Dana Golla.

»R. U. R.«

II.

»R. U. R.« zahteva tip-top opreme, samih dobrih igralcev in izborne režije. Diši tudi po filmu in zato mora biti zlasti vse, kar je za oko, brez hibe. Za manjše odre, ki se boré tudi pri malenkostih z denarnimi težavami, je nevarno dajati take igre. Režiser Sest in slikar Skropušny sta se po vseh močeh in razpoložljivih sredstvih za opremo potrudila. Uspeh kljub temu ni bil popoln.

Frantepan je zastor pred odrom, posnemajoč kričaje reklamni plakat za Rossumove tovarne. Misel izvira najbrže od pisatelja samega. Sobne dekoracije so imele mikaven pogled na strehe in dimnike tovarn. Škoda, da se ni zadaj videla tudi brezkončna plošev oceana, kakor želi pisatelj. Saj je vila gospodarjev lahko mišljena na zvišeni točki. Le salon gospe Dominove mi ni ugajal; ta pisana stena z zvezdami, ta nemirna slikarja, zgornji rdeče in modro, spodaj rumeno, bi spajala v kako predmetno baro ali slično zabavišče, ne pa v salon nad vse kultivirane multimilijonarke. Tudi pohištvo, ultramarin - modri klubski stoli s pomarančastimi ročaji bi spadali v svoji barbarski kričavosti le v kako velesejmsko zabavišče. Manjkalo je solidnega okusa, elegancije, dragocenosti. Režija se je pač trudila, podatki nekak slog bodočnosti, pa se ji ni posrečilo. Bolje bi bilo, da si vzamejo najboljši pohištvo, ki ga imajo, ali si ga pa izposodijo. Naravnost otoplo pa so izgedali mogočni gospodarji Rossumovih podjetij. Tudi tukaj je režija skušala ustvariti jim obleko, kakršna bo morala čez 100 let običajna. Uspeh je bil popolnoma negativen. Oblekli so igralce v doberkup platno, ki je bilo s sobnoslikarskimi barvami prepreženo v različnih pisanih vzorcih. Blago se je lomilo in mečkalo, barva se je drgnila in prašila stran. Ti nesrečneži so izgledali kakor povajalne barabe ali groteskni klovnji. Naj pri reprizah raje oblečejo najedneje izmed svojih oblek. Najbolj nerodno je pa bilo, da so bili čez 10 let še vedno v istih oblekah, ne glede na menjajočo se modo in trpežnost blaga. — Efekten je bil laboratorij zadnjega akta, s kemijskimi aparati, manometri in sličnim brnenjem dinamov in koles iz sosednih dvorani.

Gospe Wintrovi bi želel v predigril obleko bolj diskretne barve. Hi kričaje ornamentiki je ta obleka jagodne barve morda sicer pristojala, a ni učinkovala »zelo elegantno«, kakor pisatelj predpisuje, nego je Wintrova v ostru osvetljavi rampe bila videti v njej prej kakor dama iz varijeteja, a ne kakor dama iz prve družbe. Seveda, dokler si mora uboge umetnice toalete za oder same plačevati, se pač ne sme zahtevati od njih luksuznih oblačil.

Da kar ostanemo pri Wintrovih: Gotovo je, da bi naše gledališče trenutno ne moglo zasesti vloge Helene Gloryjeve, hčerke nekega prezidenta (menda poglavarja kake evropske države), bistveno boljše. Igralke, ki bi po vnašnosti in po temperamentu napravljala to damo popolnoma verjetno, namreč nimamo. Predstavljam si jo kakor zelo dražestno Parižanko, krasno raščeno in polno harmonije v vsaki kretnji, napol grande dame, napol otroško, nikakor ne koketno, a tako očarljivo in presrečno, da je kakor solnce, in razširja nevede, kamor se prikaže, ljubezen in občudovanje.

Igrala je Wintrova sicer simpatično in s čutom, malo prejkavno pač, kakor je njena navada, in malo preveč s povešanjem glave. V to Heleno, ki postane žena direktorja Domina, so v igri vsi zaljubljeni in jo negujejo kakor dete. Puste jo, kar je nekoliko neverjetno, celo ob najnevarnejšem času, ko stoji pogin že pred vrati, v popolni nevednosti. Sicer smo se neslišnega izgovarjanja »e« in »z« pri Wintrovi že kolikor toliko privadili, a ravno pri tem solinčnosnem bitju mi je bilo vendarle prav žal za to jezikovno neprimliko. In marsikomu. Ker igralski uspeh bi bil brez tega dokaj intenzivnejši, vsa Helena bi bila pridobila na sveži ljubečnosti.

Bolje je Wintrovi pristojala v zadnjem aktu vloga sentimentalne robotke Helene. Ker je to robotko zaljubljeni dr. Gall »skuhal« po podobi gospe Helene in ji skušal dati slične lastnosti, igra obe ista igralka.

Juvanova je bila kot stara dojkana Nana, preprosta pobožna žena, ki v zdravem instinktu čuti in prorokuje bližanje strašnih stvari, dobra — saj Juvanova »ga« nikoli ne »polomi« — vendar ji te vrste vloga ne leži posebej v krvi. Ljubša mi je, kadar je »feča«. Veliko zaslužno ima v svojem vedno jasnem govoru in dobro prodirajočem glasu.

Rogoz je bil kot centralni ravatelj Harry Domin na mestu; ni sicer individualiziral, držal pa je neko srednjo linijo z dobro rutino. Čečkan ni bil poseben. Za korektnega, resnega in finega inženjerja Fabrija, generalnega tehničnega ravnatelja je Pečkovo lice nekam precinično, in njegov glas ima nekaj dejal bi, frivolnega. Za »Liloma« so bile to dobre lastnosti. Tudi na to star sposobnostij se mora režija bolj ozirati, nego se je doslej, ako hoče ustvarjati na odru verjetne ljudi. Nagovoru na »rečilo« žarnico, skoraj molitvi, je iz Pečkovih ust manjkalo globokosti čutenja. Sicer je pa ravno ta molitve na odru malo predolga in težka, da doseže to, kar je pisatelj nameraval — čut prežalostnega slovesa zadnjih ljudi od našega sveta.

Upravnik fiziološkega in iznajdbenega oddelka, dr. Gall po imenu, je bil Skrbinšek Vlogo je rešil častno in dostojno, kakor Rogoz svojo. V maski me je motilo, da je kljub očalom preveč silil na dan Skrbinškov običajni obraz. Naj bi se bil držal pisateljevih navodil in si nadel črne brke, pa še prav mogoče, à la Nietzsche. Bi se bil bolje odražal od drugih.

Generalni komercialni ravnatelj tovarn, Busmann, je bil Železnik. Inteligentni igralec, kakor je, je bil med vsemi temi možmi najboljši. Ta Busmann, debelkast, plečast, kratkoviden žid, poln trgovskega praktičnega mišljenja, humoren, a tudi zvest tovariš in vdan podjetju, je prav simpatična figura. Železnik je brez pretiravanja izkoristil ugodno priliko za primerno individualizacijo.

Stavbni šef Alkvist je starejši gospod z brado in visokim čelom, mož moder in pobožen, brez konfesijske barve. Kraljevi nadarjenosti se je vloga zelo prilagajala. S svojim nekoliko Tolstojkim licem in melanholično besedo je imel mnogo prav dobrih inomentov.

Opera.

— Opera Lakme. L. Delibes v svojih dveh operah »Le roi l' dit« in »Lakme« ni bil tako srečen, kakor v baletih »La source«, »Coppelia« in »Lylvia«. Delibes je v »Lakme« hotel uporabljati indijske glasbene motive, kar pa se mu je popolnoma posrečilo, ker jih je odel v evropsko harmonično obleko in jih tudi sicer prikrival po svoje. Drugače in veliko učinkoviteje je to storil Puccini n. pr. v »Madame Butterfly«, ki je izkoristil japonske tonovske načine. Ta način je omogočen pa le s fonografi, ki jih pa Delibes ni imel na razpolago. V Indiji bi mu tudi ti malo koristili,

ker bi melodij v četrtinskih postopih v svojem času z evropsko glasbeno pisavo tako ne mogli fiksirati. V splošnem pa je »Lakme« glasbeno slabotna stvar, zlasti za sedanje čase glasbenega napredka. Pustila je občinstvo popolnoma hladno navzlic g. Lovšetu in g. Bettetu, ki sta poleg g. Kovarja držala vso opero. G. Lovšetova je naša, najboljša pevka in zdi se mi odveč, da bi jo še posebej hvalili. Želel bi ji le v igri nekoliko več živahnosti in okretosti. G. Betteto je pevec odličnih kvalitiet. Poudarjati treba zlasti jasno, točno izgovarjanje, ki je celo semintam preveč izrazito. Treba opustiti tudi »elanie«. G. Kovar je pel Gerald. Klanjati se moramo njegovi pridnosti, njegovi ambiciji. A to ne more biti vse. Prepričan sem, da bi se igranje odvajal tako neprijetnega modularanja pokalov. On na primer zapoje »Oah, Luakmoe, tui pluačueč?« Ko bi tega ne bilo, bil bi to odlični pevec, kajti nekateri njegovi toni so čisti in jasni, kot zvon. In še nekaj! Vedno isti izraz obraza, vedno ista pozitura z desno roko od sebe. Vse to se z nekoliko dobre volje da izglahka odpraviti. Le dovolj avtokritike in v g. Kovarju pridobimo najboljšega tenorista. G. Cvejč (Friderik) se ni za oder. Nesiguren je, gleda venomer g. Neffalta, dostoja, uide iz tonovskega načina, se lovi. In kako neprijetno izgovarja! Vskakaj pri njem »a«. Gdčna. Stijlojeva je skromna pevka. Ni je bilo na zahtevu pred zastor. G. Bratuš pa je prišel! Ima lep, sonoren glas, ki se je zlasti v duetu izkazal, pa tudi njen nastop je siguren. Obeta mi si od nje kar največ. Gdčna. Matačičeva in Smolenskaja sta pevkii drugega reda, dasi na odru kot figuri simpatični. Ostali niso ničesar pokazali. Tudi zbor so je dobro držal. Oprema opere je bolj rečna, kot bogata. Take-le opere iz orientalskega življenja bi morale biti obstavljene silajno, blesteče. Toda pri »Lakme« se to ne izplača. Naši ljudje, ali rečimo, rešila se pa na zna vesti na odru po orientalski. To posedajo in stole okoli, kakor pri nas na kmetih. Vseeno je to v Indiji malo drugače. In kako dobro so vedeli, da bo »Lakme« v drugem dejanju omagala. Pet minut prej so ji prinesli stol na sredjo odra, da bi se lahko uprla nanj. Itd. itd. — Baleta bi tudi prav nič ne bilo treba. Indijsko plesanje ne obstoji v metanju narih nog na levo in desno. Izvzajem zelo nadarjeno gđ. Vavpotčevce. In to šminkanje. Eni so rjavi, drugi beli, g. Bratuš ima črne roke, drugi rumene, še drugi škakste. Ena rasa, ena barva! Tudi obleka ne odgovarja. Kitajec je bil še najboljši! Svetlobni efekti bi, taki kakor so bili, brez škode izostali. Gdoba je bila dobra. Gospod Neffalt je držal čvrsto taktirko in ni mu ušlo ničesar. Preveč nisem povedal! Morda premalo?

MARIJONETNO GLEDALIŠČE.

Jutri otvori naše marijonetno gledališče v Mestnem domu svojo tretjo sezono. S tem bo odprto naši deci eno prijetno zabavišče, ki smo ga preteklo leto zelo pogrešali, kajti videli smo v prvih dveh sezonah, da otroci lutke radi gledajo in ob nedeljskih popoldnevih je prava sreča za znanje, če gredo gledat Gašperčka in različne čudovite zgodbe, ki jih vidijo na odru. Zakaj da se lanska sezona ni mogla otvoriti, o tem bi vedili povedati največ oni, ki imajo pogled za kulise. Navidez namreč izgleda marijonetno gledališče kot igra — v resnici pa je to stvar, ki zahteva mnogo dela in truda, da ni pripravljen in seveda tudi sredstev. Po drugih mestih skrbje za te stvari posamna društva, ki se brigajo za finančno stran, ki znajo ceniti to napravo za vzgojo mladine: pri nas je stvar nekoliko drugačna in pride vse na enega človeka. Priznati moramo, da je bilo marijonetno gledališče pri nas zelo priljubljeno in je bil obisk v prvih dveh sezonah prav dober. Zato smo ga lansko leto precej pogrešali. Upamo, da bo občinstvo tudi letos rado posečalo predstave, posebej ker je pripravljen nov repertoar in se nam obeta nekaj prvovrstnih predstav. Seveda je treba vedeti, da vstopnina krije komaj tekoče stroške in bi bilo želeli, da se ta novi harmon Gašperjeve Talije postavi na trdna tla. Saj je ljubljansko gledališče po lutkah, scenariji itd. prvovrstno in marsikje drugod nimajo tako dovršenega sceničnega aparata. Lokal sam (dvorana Mestnega doma) seveda nima one intimnosti, ki pomaga Gašperjevim igram do pravega uspeha; toda pri sedanjih razmerah moramo biti hvaležni mestu, da je dalo prostor na razpolago, ako se bo stvar uspešno razvijala, bo dobil pozneje Gašper sam svoje gledališče, kakor jih imajo druga mesta.

Marijonetno gledališče se igra danes povsod: v Zagrebu so ga ustanovili pred par leti, v Mariboru so začeli s predstavami preteklo zimo. Na Češkem so nastala že posebna podjetja, kjer izdelujejo lutke, kulise in celo odre. Igra se po vseh mestih, v Pragi celo v več gledališčih, pa tudi v šolah, vojašnicah, invalidskih domih itd. Posebno se goji to gledališče ob narodni meji, kjer služi Gašper naravnost za narodno propagando. Prej ali slej se bo razširila ta lepa zabava po naših malih mestih. Drugod je seveda delo olajšano s tem, da so primerne igre že tiskane, da se lutke, kulise in druge rekvizite lahko naroče pri tiskarjih, pri nas je treba delati vse iz nova. A to ima tudi svojo dobro stran, ker smo na ta način dobili nekaj našega, originalnega in naravnost umetniškega, nezašlonskega in vzornega. Zato nas veseli, da je vsaj ta »križa« premagana in da je marijonetno gledališče in glavno vodstvo našlo toliko podpore, da se je sezona zopet otvorila. Izmed igralcev so se vrnille vse prejšnje sile, ki imajo že precej prakse in so se vadile pod strokovnim vodstvom. Gotovo se bodo vrnilli tudi vsi stari prijatelji gledalci in pripetljaji s seboj še novih. Predstave bodo vsako nedeljo dvakrat, prostora je za 200 ljudi. Želimo vsem najboljega uspeha.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1922.

— Velevažna mednarodna odločitev glede naše kraljevine. Mešano mednarodno sodišče v Ženevi, v katerem je predsednik Švicar, prislednik pa Nemec, je v procesih, ki so se vodili proti naši državi, razsodilo, da ni kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev nova država, marveč stara kraljevina Srbija z novim imenom in z razširjenim anektiranim ozemljem. Našo državo sta v Ženevi zastopala vseučiliški profesor dr. Dragoljub Arangjelović in kasacijski sodnik dr. Dušan Subotić. Ta razsodba ima, kakor piše »Balkan«, za nas te-le pravne posledice: 1. Da se imajo spori o likvidaciji sovražne imovine razpravljati pred našim državnim svetom, ako se toži radi nepravilne likvidacije, a ne pred mednarodnim sodiščem. 2. Da se prodajna cena likvidiranega imetja izroči reparacijskemu fondu na korist naših oškodovanih državljanov in ne neposredno lastniku dotičnega imetja m 3. odklonjen je sprejem novih tožba, ki jih je bilo na stotine in ki bi vse končale na škodo naše države, ako bi bila ta nova, a ne stara država.

— Izjava. Današnje »Jutrovo« poročilo o mojem referatu na četrtkovem zaupnem sestanku je zlobno izkrivljeno in deloma celo direktno izmišljeno. Svarim gospe, da naj bodo v tem pogledu previdnejši, kajti naša služba uslužno bodo storili prav g. ministru dr. Žerjavu, ako me prisili, da postanem — nediskreten. Na osebne izpade pa ne odgovarjam in ne bom odgovarjal, dokler se ne bodo dotikali moje zasebne časti. Zdi se mi namreč, da je taka reč predolgočasna za današnje resne čase in da je treba mdati štatieltem za en cel dinar na dan kot boljšega in zanimivejšega. — Dr. Triller.

— Mladinska volilna borba. Mladini so pričeli volilno borbo. Človek bi mislil, da bodo osredotočili svoj boj proti klerikalcem, ki so po njihovi krivdi pri zadnjih volitvah prišli do vplivne in odločilne besede na ljubljanskem magistratu, in jih skušali zopet vreči iz sedla, da operajo s tem svojo lansko krivdo. A kaj vidimo? Zbrali so svojo najtežjo artiljerijo, s katero streljajo sedaj na one, ki so si nadeli nalogo, da preprečijo, da bi Ljubljana zopet prišla pod klerikalno komando. To je treba ugotoviti, da bodo napredni volilci vedeli, na katero stran jim je kreniti, ako hočejo Ljubljani očuvati napredni značaj. Mladini so že lani napravili Ljubljano, pa jo bodo tudi letos, ako bi bili napredni volilci tako nespametni, da bi sledili njihovi komandi. No, hvala bogu, naši ljudje so že spregledali in se ne dajo več voditi za nos. Šli bodo svoja pota in poskrbeli, da bo Ljubljana vkljub mladinskim spletkam zopet napredna — belat!

— Za združeno Slovenijo! V Ljubljani se pripravljamo za volilno borbo v občinski svet. Zdi se, kakor da bi si še nobena stranka ne bila na jasnem, pod kakšnim geslom bo stopila v volilni boj. Naša skupina je o tem seve že zdavna razmišljala, vendar pa še ni došla do definitivnega zaključka. In v tej zadregi ji je prihitel na pomoč posl. dr. Kukovec, ki v »Taboru« in v »Narodnem listu« razklada, da se bo volilno borba v Ljubljani vodila pod parolo: Za združeno Slovenijo ali proti združeni Sloveniji. Izborna misel. G. dr. Kukovcu smo iz srca hvaležni, da nam je dal to srečno idejo. Imenitno, kakšen agitacijski material, ako porabimo številne njegove govore širom »mariborske oblasti« in priobčene po raznih časopisih, v katerih je kot vrhovni predsednik slovenskega dela demokratske stranke z najtežjimi topovi sledstveno streljal na Ljubljano, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti kot kulturno, upravno in gospodarsko središče slovenskega naroda.

— Malo odgovora. »Jutro« je posvetilo dvekolonsko poročilo četrtkovemu zaupnem sestanku dr. Ravniharjeve skupine. Kdor pozna revolverske manire naših mladinov, si lahko misli, kakšno je to poročilo: zlobno zavito od kraja do konca, polno podtikanj, zavilanj in neresnic. Navajani smo teh mladinskih metod, zato nas puščajjo povsem hladne. Kar se tiče ribnikarske zafrakcije o sestanku »ljubljanske frakcije« smo mnenja, da ni nočnja fraka — sicer kdo ga nosi med Slovence? — ne sramota, ne zločin, sramota, hinavščina in lopovščina pa je, ako se kdo, če mu to kaže, oblači v delovni jopič samg zato, da

bi masa pač opazila ta jopič, ne vdelala pa zlodejstev, ki jih dotičnik uganja za njenim hrbtom. Takih »poštenjakov« je žal med nami mnogo, a hvala bogu prav malo med onimi, nad katerimi otreša »Jutro« svojo onemoglo jezo in jih psuje s frakarji. Naj bodo v »Jutrovih« očeh frakarji, eno pa jih odlikuje — in to je v današnjih koruptnih časih glavno — da so možje čistih rok, ki jih ne obremenjuje nobena umazana afera. In to danes tudi v Ljubljani še nekaj pomenja!

— Za stranko bankirjev je proglašilo dr. Kukovec glasilo dr. Ravniharjevo skupino. Kolikor vemo, ni v naših vrstah nobenega bankirja, ves svet pa ve, da je gonilna sila in vse odločujoč faktor v mladinski stranki bankir Praprotnik. G. dr. Kukovec je očitno zgrešil pravi naslov za svoje ugotovitve.

— Povratek kralja v Beograd. Kakor je bilo javljeno, je kralj Aleksander spremil na parniku »Aleksander« kraljico Marijo do Oršove, ko je odhajala na svečanostno kronanje romunskega kralja Ferdinanda. Kralj se je včeraj ob 9. dopoldne v spremstvu adjutanta generala Hadžića povrnil v Beograd. Princ Pavle zastopa kralja pri svečanostih kronanja, ki se vrši dne 15. t. m. v Albi Juli.

Konzul Mihanovič. Kakor javljajo iz Beograda, je naš častni generalni konzul v Buenos Aires, dalmatinski rojak Niko Mihanovič prispel v Beograd. Ministrstvu za socialno politiko je dal na razpolago 500.000 K za vojne sirote. Konzul Niko Mihanovič potuje po naši kraljevini, da se osebnou potuči o naših gospodarskih in kulturnih razmerah.

— Za poveljnika artiljerijske brigade v Ljubljani je imenovan polkovnik Mladan Bogičević.

— Borza v Ljubljani. Beogradski listi poročajo, da je finančni minister izdal naredbo, s katero se v Ljubljani ustanovi borza ne samo za blago, marveč tudi za valuto.

— Prenos kosti dr. Pačua. Eden najboljših finančnih ministrov, ki jih je imela Srbija, je bil dr. Lazar Paču. Dr. Paču je bil finančni minister še pred balkansko vojno. Njegovi finančni politiki je uspelo, da je spravil državne finance v popoln red in prihranil v državni blagajni težke milijone. Ko je izbruhnila balkanska vojna, je imel v državni blagajni nad 70 milijonov dinarjev v zlatu. S tem zlatim zakladom je Srbija z lahkoto izdržala balkansko vojno, ne da bi čutila kakšne težke finančne posledice. Dr. Paču je ostal na svojem mestu do izbruha svetovne vojne. Že začetkom vojne je težko obolel in si iskal zdravja v Vrnjački Banji. Tu je nenadoma podlegel bolezni in bil tudi tukaj pokopan. Bil je pristaš radikalne stranke in je tvoril s Pašičem in Protičem trojico srbskih državnikov, ki so bili že pred vojno na glasu kot najodličnejši odličnjaki v svoji stroki. Pašič kot diplomat, Protič kot politik in Paču kot finančnik. Zemeljske ostanke velikega državnika so te dni eksumirali in pripeljali v Beograd. Pogreba v Beogradu so se udeležili zastopniki Nj. Vel. kralja, celokupna vlada z ministrskim predsednikom Pašičem na čelu, beogradski župan Dobra Mitrovič in številni predstavitelji raznih korporacij. Nagrobni govor je imel posl. Ljuba Jovanovič, ki je slavil pokojnika kot velikega državnika in rodoljuba. Na pokopnik grob je položil krasen venec kralj Aleksander.

— V Zagrebu je umrl dr. Nikola Winterhalter, po poklicu zobni zdravnik. Pokojnik je igral svoje čase veliko vlogo v Starčevićevi stranki. Ob prevratu je kot član te stranke vstopil v »Narodno veče«, bil kasneje poslan tudi v začasno narodno predstavništvo, kjer je bil član Narodnega kluba. Bil je oduševljen rodoljub, vendar pa ne šoven. V zadnjem času se ni več aktivno udeleževal političnega življenja. Pokojnik ostavlja ženo in hčerko.

— Organizacija Nemcev na Štajerskem. Poročali smo že, da so si Nemci na Štajerskem osnovali svojo politično organizacijo. Na čelu nemške političnega društva stoji kot predsednik hišni posestnik v Mariboru Karel Nasko, kot podpredsednika pa mu stoji ob strani celjski odvetnik, sin slovenskega očeta in matere, dr. Jurij Skoberne, in privatni uradnik Valentin Spruschna v Ptuj. Naneslo da bi se vrhovni vodja demokratske stranke zanimal za nemško nevarnost, ki grozi nam pri prvi priliki ugrabiti Maribor in ga zopet spraviti v trdo nemško posest. Vihti dr. Kukovec kopje proti Ljubljani, napeljuje prav uspešno vodo na nemški mlin in hoče, da bi se znova šli »Štajerce« in »Kranjce« v veliko radost in zadoščenje naših nemških prijateljev.

— **Predavanje prof. dr. Jovana Cvijića** v Pragi. Poročajo nam iz Prage: Prof. dr. Jovan Cvijić je predaval v Pragi 8. t. m. na vabilo »Českoslovaško - jugoslovenske Lige« o temeljih jugoslovenske kulture. Njegovo predavanje je vzbudilo veliko zanimanje in se je vršilo ob številni udeležbi znanih strokovnih krogov, političnih osebnosti in dijaštva ter je predstavljalo nadaljevanje v vrsti pojavov českoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti. Imenoma Lige ga je pozdravil prof. dr. Dvorský s Karlove univerze, katere je honorarni doktor, prorektor, dr. Horaček in za prirodoslovno fakulteto dekan dr. Domin. Dr. Cvijić je omenjal uvodoma kooperacijo in izrekel prepričanje, da se ti stiki v bodočnosti še poglobijo in učvrstijo ter bodo prispevali k stvornosti velike slovanske enote v duhu humanitarne ideje. Podrobneje se je bavil z vprašanjem samostojne slovanske civilizacije, katere je sinteza kultur vseh slovanskih narodov. Ti imajo v svojih kulturah toliko individualnega napram kulturam zapadnih držav. V posebnem premotri vanje temeljev jugoslovenske kulture je spregovoril o materialnem, znanstvenega raziskovanja na kulturno historičnem polju, naslikal znatnejše pojave v kulturi - historičnem razvoju Jugoslovancov in najvažnejše pričetke njegovega narodnega značaja.

— **Prehodi na Bleiweisovi cesti** so ob deževju naravnost v škandaloznem stanju. Človek si pomislija in pomislija, predno se odloči za prvi korak preko tistega blatnega morja. Toda kaj hočeš, če moraš! Res, prav zabavno je opazovati včas, kako si skuša vsakdo na svoj način pomagati na ono stran. Ta in oni balansirata, kakor bi hodil po vrvi! Posebno graciozno so seveda dame. A vsakdo ima kaj neprijeten občutek, ko se pogreza v slvkostorjavi močnik. Zdi se ti, se ti kakor bi ti hotelo zdaj pa zdaj zmanjkati tal pod nogami. In vsakdo se vprašuje po tistem: »Kaj vraga ali ni nikogar, ki bi poskrbel tu za red!« Nekdo je zaradi tega že drezal, a dosegel ni drugega, kot da je povzročil neke vrste kompetenčen konflikt med državo in mestno občino. Stvar je malenkostna. Vseeno bi bilo, če bi gradbena direkcija naročila cestarju ali pa mestna občina kakemu svojemu cestnemu pometaču, ki ob deževju itak nima ničesar opraviti, da postrga malo blato s prehodov. Toda pri nas ne gre nobena reč tako z lahke. Treba razsodbe!... Komu pripada torej naloga sčistitve prehodov? Magistrat se sklicuje na to, da je Bleiweisova cesta državna. To je res. A baš tako res je, da je — mislim, da se ne motim — prehode napravila mestna občina. Ergo... Tisti, ki je prehode napravil, je dolžan tudi vzdrževati jih v primerem stanju. Pa tudi, če je prehode tlakoval kdo drugi, je v prvi vrsti mestna občina poklicana, skrbeti za to, da se more vršiti osebni promet preko njih. Kakor rečeno, stvar je malenkostna. Par grebel se porazdeli med cestne pometače, pa bo kmalu vse opravljeno! In sicer naj se to prav kmalu zgodi, ker stvar je nujna. Zanašati se na sonce zdaj v jeseni ne kaže!

— **Razpisana pošta.** Razpisana je služba poštnega odpravnika v Kočevski Reki.

— **Davek na bare in kabarete.** V »Uradnem Listu« izide v najkrajšem času pravilnik za izvrševanje predpisov o pobiranju takse za bare, kabarete, orfeje, kafešantane in slična podjetja. Po tem pravilniku mora vsako tako podjetje takoj priložiti obrat finančnemu oblastvu in voditi trgovske knjige o vseh dohodkih. Vstopnice, programi in kuponi za garderobo morajo biti žigosani in taksirani, in na njih morata biti cena in datum označena. Od vseh drugih kosmatih dohodkov se vplačuje taksa, ki znaša 20%, periodično na podlagi knjig. Vsakemu gostu se mora izročiti iz bloka račun, ki mora biti uradno žigosan. Za prestopke proti predpisom pravilnika so predvidene občutne kazni (od 1000 do 10.000 D). Gostom, ki ovadijo prestopke oblastvu, pripade polovica kazni (najmanj 500 D) kot ovadnina, ako jo zahtevajo in ako imo oblastvo že poprej zaznalo za kaznjivo dejanje. (Ta nagrada za ovadništvo ni simpatična!)

— **Razpis natečaja.** Poštna hranilnica, ki se ustanavlja v Beogradu, potrebuje: sekretarja, knjigovodjo, upravnika prometa in šefa kontrolnega oddelka. Za to službo se smejo potegovati uradniki, ki imajo večletno prakso v poštnem hranilničnem prometu in kateri so dobro izurjeni v teh službah pa tudi drugi uradniki, kateri bi mogli na podlagi svoje izobrazbe (in bančnih, finančnih in drugih takih poslih) opravljati službo pri čevonkih zavodih ozir. pri poštni hranilnici. — Prošnje naj se pošljejo na ministrstvo in sicer po pristojni direkciji poštnih hranilnic ozr. čevonkega urada najkasneje v 14 dneh.

— **Nova lekarna v Mokronogu.** Ministrstvo za narodno zdravje je podelilo mag. pharm. Ivanu Grahku koncesijo za odprtje in obratovanje nove javne lekarne v Mokronogu.

— **Na državni dvorazredni trgovski šoli** v Ljubljani se odprvi v letošnjem zimskem semestru IX. zadružni tečaj, ki se prične dne 3. novembra t. l. in traja do 27. marca 1922. Namen tečaja je predvsem, dati kmetičkim posestnikom in njih sinovom, pa tudi drugim udeležencem pregledno izobrazbo iz zadružništva, da bodo mogli ustanavljati in voditi kreditne in pridobitne zadruge. Udeležniki so redni, t. i. taki, ki obiskujejo vse predmete in premejo koncem tečaja izpričujevali, in izredni, ki prihajajo le k pouku posameznih predmetov in dobe koncem tečaja udeleženo potrdilo. Pogoji za sprejem je dopolnjeno 16. leto in dovršena ljudska šola. Pri sprejemu plača udeležnik 10 D, ne plačuje pa nobene kolone. Rouk se vrši vsak delavnik ob 2.

do 7. zvečer. Vpisovanje se vrši 3. novembra ob 9. dopoldne.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala gospa Amalija Magdičeva, trgovka in posestnica v Ljubljani 2000 K v počaščenje spomina smrtnega dne svojega soproga. Blagi gospe izreka Družba iskreno zahvalo.

— **Iz Loža nam pišejo:** Odbor Posojilnice za Stari trg, Lož in sosedstvo je v svoji seji dne 30. septembra sklenil podariti poslopje, v katerem se nahaja požarna bramba in »Sokol Loška dolina« »Sokolu« v svrhu, da si uredi Sokolski dom. V služaju, da bi »Sokol« razpadel, dobi posojilnica vse zopet v svojo last, ako pa bi posojilnica prišla v klerikalno roko, ostane poslopje last Sokolske župe. To je vrl čin odbora posojilnice in zasluži vso hvalo! Sedaj nam pa še manjka nekaj ljudi, ki bi svoje moči posvetili prosvetnemu in res sokolskemu delu v pravem smislu te besede in res po načelih — dr. Tyrša in Fugnerja. Upamo, da se bode začela sokolska misel tudi pri nas krepko razvijati in da bodo zgornji razni predsedki, ki danes obstojajo večinoma radi osebnosti in nepoznanja sokolskih načel ter — demokratizma! Danes so sicer idealisti zaničevani in se jim posmehujejo, toda vsi veliki narodi so se dvignili in nacionalno okrepili le potom svojih res velikih — idealov. Na delo torej po poti prvih naših idealnih mož! Z vzgledom, voljo, delom in demokratizmom pridobili bomo Sokolu mnogo pristašev! Začnimo pa poleg telodavbe tudi kulturno ledino orati z dramatikom, diskusijami, predavanji, izleti, knjižnico itd. To je pravična sila za naše kmetijske fante, ki, odkrito rečeno, naravnost hrepene po podobni izobrazbi celo bolj od mestnega delavstva!

— **Srednja kmetijska šola** v Mariboru se bo po nalogu gosp. kmetijskega ministra odprla v doglednem času, ako se prijavijo dovoljno številno kvalificirani zamlancev za vstop. Pogoji za sprejem so bili že razpisani v raznih jugoslovenskih listih. Prošnje sprejema do 20. oktobra t. l. Sprejemajo se tudi absolventi nižjih kmetijskih šol, ako napravijo pismeni in ustni sprejemni izpit iz učnega jezika (slovenskega ali srbohrvatskega), matematike, geometrije in fizike v obsegu, ki je predpisan za meščansko šolo ali za nižje štiri razrede srednjih šol.

— **Obsojen nemški odvetnik.** Iz Maribora nam pišejo: Nemški odvetnik dr. Juritsch nikdar ne nastopa pred poroto, zelo malo v kazenskih slučajih sploh in vendar je eden najbogatejših odvetnikov v Mariboru. Zdjale prihaja na dan, zakaj je tako bogat. Svel je že pod avstrijskim režimom kot edini odvetnik v Mariboru, ki se najbolj razume na sklepanje kupnih pogodb. In ta sloves mu je sledil tudi v novi režim. S slovesom in bogatenjem je raslo zanimanje, kakšne so te dr. Juritschove pogodbe. Ugotovilo se je, da dr. Juritschove slavne pogodbe skušajo zatajiti prave kupnine bodi v kupnem znesku ali v datumih in se skušajo izogniti predpisanim pristojbinam. Iz zadnje omenjenega naslova (v slučaju Gehringer-Glumac) je bil dr. Juritsch lani kaznovan na 115.000 K Med to obdobju se je plačala druga, bolj umazana slava dr. Juritschovih kupnih pogodb. Posestnika Franc in Marija Stupan v Bohovi sta prodala nekemu Levstiku iz brežiškega okraja svojo posest za 240.000 K. Na to je Levstik plačal 80.000 K, drugo pa je obljubil plačati ob sklepanju pogodbe. Levstik sam si je zbral dr. Juritscha, češ da se ta najbolj razume na kupne pogodbe. Navedel pa je le kupnino 80.000 K. Ker se Stupanova s to pogodbo nista zadovoljila, sta izročila zadevo dr. Leskovarju, kar je povzročilo veliko pravdo. Med tem je Levstik od kupljenega posestva razprodal med drugim tudi gozdno parcelo nekemu Petterju za 18.000 K. Ko se je Petterju zdelo Levstikova kupčija dvomljiva, ni hotel skleniti pogodbe. Dr. Juritsch mu je pismeno zagrozil, naj pride k podpisu pogodbe glaseče se na 18.000 K, sicer bo imel stitnosti. Ko pa se je Petter odzval, mu je dr. Juritsch napravil pogodbo samo za 6000 K. Za te sloveče pogodbe je zvedela dohodarstvena oblast, ki je ugotovila glavno krivdo pri dr. Juritschu. Višje dohodarstveno sodišče v Ljubljani pod predsedstvom dvor. svetnika Dukiča je obsodilo vse krivice, med njimi dr. Juritscha kot glavnega krivca na štirikratno prikrašeno pristojbino (od 160.000 = 16.000, od 12.000 = 1125) torej na denarno kazen 68.000 kron, sokrivce (Stupan, Levstik, Petter) pa na anjizijo kazni. Ob tej priliki je potegnila večletna klijentinja dr. Juritscha (ki je stanovala pri njem) v kupčiji z Marijo Berčan tudi nekega ptujskega odvetnika v slično kazen (na 14.700 K). Zelo radovedni smo, kaj poredče k tem slovečim kupnim pogodbam odvetniška zbornica.

— **Kredit za regulacijo Drave.** Poljedelsko ministrstvo je odobrilo kredit za regulacijo Drave od Maribora do Medjimurja v znesku 569.000 D ter za izredna popravila ob Dravi še 1.243.000 D. Z regulacijo se prične še to jesen.

— **Klofutan vasovalec** in njegovo maščevanje. Nekemu sodarju iz Zgornje Siške se je že dolgo časa ogrevalo srce za 16letno Ivančo Š. Napovedal ji je »rendez-vous« pri luninem svitu. Ko sta bila tako globoko drug v drugega zatopljena, pa jih je nenadoma zasačil oče »ljubljene Ivanke« in še predno se je ginjeni sodar zavedel, mu je strogi gospod oče priložil nekaj sladkih zausnic. Ivanke je kriknila in izletnila v noč... Uzaleni, blamirani ljubimec pa je potegnil nož in sumi dvakrat z njim svojega nasprotnika v hrbet. Šja so morali prepeljati v bolnico. Oče v bolnici, ljubimec zaprt in nesrečna Ivanka!

— **Drzen roparski napad.** Neznani lopovi so vdrli v sredo ponoči v stanovanje Antonije Lekar v Preski, občina Šmartno pri Litiji. Roparji so preleteli ubogo ženo in njenega 16letnega sina Franceta tako nečloveško, da sta oba nezvesta obledela. Nato so pobrali in odnesli vse, kar

se jim je zdelo vredno, med drugim 1000 K denarja, eno vrečo moka in vse perilo in obleko. Lokarjevo in sina so šele večeraj našli vsa okrvavljena in nezvesta ležati. Danes zjutraj so oba prepeljali v deželno bolnico v Ljubljani. Oba sta še vedno v nezvesti.

— **Ciganski napad.** V Bervkah pri Vrhniki so pri hiši nekega posestnika luščili koruzo. Ponoči pa so nenadoma pridrveli cigani in zahtevali prenočišča. Ker domačini niso bili zadovoljni, je cigani brajdič potegnili nož in navajali na tamkaj zaposlene delavce, od katerih sta dva zadobila lažje poškodbe. Delavca Jakoba Kržmanca pa je podivjani cigani sunil s tako silo v hrbet, da je dobil težke poškodbe in je moral v bolnico. Bojeviti cigani je bil aretiran.

— **Cestni rop.** K železniškemu čuvaju Ivanu Bezljaj na Bleiweisovi cesti je pristopil večeraj neki neznanec in ga vprašal, koliko je ura. Bezljaj je segel v žep in pogledal nanjo. V tem hipu pa mu je drzni neznanec uro potegnili iz rok ter pobegnil proti Šiški. Ura je bila vredna 2000 kron.

— **Tatvine.** Posestnika Ivana Trampuža iz Zgornjih Račic, občina Sv. Krištof, so 1. oktobra ponoči obiskali neželjeni gostje. Vdrli so v hišo in odnesli iz nje obleke, perila in raznih predmetov v vrednosti 50 tisoč kron. — Enak obisk je zadel posestnika Pavla Cateža iz Dragopolja pri Sent Juriju. Tatovi so odnesli dva gonilna jermena. Catež ima 12.000 kron škode. — Na Rimski cesti je bilo večeraj odnešeno iz hiše pri gostilni »Živec« raznega perila in ena odeva v vrednosti 1320 kron.

— **Drzna žepna tatvina.** Na kolodvoru je bila večerjau Florijanu Skaletu iz Vetrinske ulice v Mariboru ukradena listnica za 11.000 K, raznimi listinami in priznanicami za 32.000 K, izplačilnih pri Trgovski banki.

— **Industrijalce, trgovce in obrtnike** opozarjamo da posluje urad Ljubljanskega veleposlana permanentno skozi celo leto na sejišču v pisarniškem poslopiju pri vходу na levo, telefon int. 140 in je vsem interesentom na razpolago z informacijami o razstavljajcih, dobavo izloženih predmetov kakor tudi z informacijami o tekočih razmerah v inozemstvu.

— **Radium d. Francosko žganje »Elevator«** preizkušeno sredstvo proti protinu trganju, živčnim boleštim in prehlajenju. Dobiva se povsod.

— **Špeh** po 100 do 110 kron. Več glej oglas Predovir.

— **Opozarjamo** na današnji inšerat na novo preurejene gostilne »Triglav« na Poljanski cesti, kjer se bodo dobile danes izvrstne jedrne in krvave klobase.

Glasbeni vestnik.

— **Koncert gospe Gregurič.** Navzlic neizbrčni reklam se je zbralo snoči v dvorani Filharmonije komaj pet ducatov ljudi, ki so plačali vstopnino z namenom, da bi slišali tri oktav koncertne in operne pesni ge. Gregurič, kakor je o njih pisano v naših listih. Treh oktav sicer nismo slišali, pač pa nekaj tonov, ki so nas, ali ki bi nas ogreli, če bi ne bili tako razvajeni. Toda z Ljubljanci je kriz. Slišali so že marsikaj in težko jim ustreže! Ga. Gregurič ima najboljšo voljo, je imela najboljšega učitelja, ima srce na pravem mestu ali nas le ni zadovoljila, še manj navdušila. Glas je v višini zelo prijeten in zdi se, kakor da bi si višino pevka pridobila siloma. Manira petja je taka, da te spominja na naravne peve naših vzhodnih bratov. Pri vsakem tonu sentimentalni portamento! Glas je v nekaterih legah simpatičen, vendar brez dramatične sile, brez prepričanja, brez ognja, v višini hladen, trd. Pevka nas ni mogla prepričati niti kot »Nezakonska mati«, niti kot »Margareta«. Pri tem pa ves program zastarel, malodane pozabljen, nezaklenjen. Zakaj toliko neskrneme reklame? Skromnosti še marsikaj odpustiš, zato o klavirju pohvalno molčimo, a samozavest sodiš po zasluženi! Vse hvale pa je vredna želja pomoči »Gospodstvom Zvonu« in drugim takim institucijam! Če ni dobilka, smo krivi tedaj mi, a ne gospe Gregurič, kateri vsa čast. — &

Sokolstvo.

— **Ljubljanski Sokol** izreka sestrji Mileti Govekarjevi kot nabiralki in vsem darovalcem med uradnim zavarovalnice »Dunav« bratsko zahvalo za darovani znesek 600 K. Zdravo!

— **Sokol na Ježici.** V nedeljo, dne 22. t. m. od 10.—12. ure dopoldne vpisovanje moškega in ženskega naraščaja Sokola na Ježici v društveni sobi pri Ruskem carju. Prednjaški zbor.

— **Dramatični odsek »Sokola«** na Vtču ponovi v nedeljo dne 15. t. m. burko »Charleyeva teta«.

— **Glasbenike-diletant** vabi orkester Sokola I. k sodelovanju. Pričelo se je z nastudiranjem povsem novega programa za zimsko sezono in to v društvenih prostorih na trgu Tabor, kjer ima orkester svojo lastno dvorano z vsemi udobnostmi. Posebno dobrodošli so godbeniki na pihala, katerim se stavi na razpolago event. tudi instrumenti. Vjolinisti z dobro podlago imajo najlepšo priliko, da si pridobijo orkestralno rutino. Primanjkuje tudi čelistov. Prijave se izvrše lahko pismeno na orkestralni odsek Sokola I. ali pa ustmeno v priliki rednih vaj ob torkih in petkih ob 8. uri zvečer.

Darila.

— **Uprava našega lista** je prešla za: Družino v obunem položaju: Modna trgovina P. Mardič v Ljubljani daruje Din 100 in g. Filip Šibenik — Adria-izdelki Din 50. skuraj Din 150. — Za slence v Ljubljani. G. ravatelj Srečko Vrtič v Ljubljani daruje Din 50. mesto cvetja na grob svoje mamice. Srčna hvala!

Nainovejša poročila.

SIMPATIJE AMERIKE DO JUGOSLAVIJE.

Poslanik Tresič-Pavičič pri predsedniku Hardingu.

— **Beograd, 14. oktobra.** (Izv.) Iz Washingtona javljajo: Novoimenovani poslanik dr. Tresič-Pavičič je dne 10. t. m. izročil poverljive listine predsedniku Zedinjenih držav, Hardingu. Na njegov govor je predsednik Harding v iskrenih in toplih besedah izrazil zahvalo ter je med drugim omenil: »Neobičajno mi je prijetno sprejeti iz Vaših rok poverljive listine, s katerimi Vas Nj. Vel. kralj akreditira kot izrednega poslanika in polnomočnega ministra kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pri vladi Zedinjenih držav Severne Amerike.«

Dalje je v svojem odgovoru predsednik Harding naglašal važnost poslanikove misije, omenjal je, da narod Severne Amerike prijateljsko in s simpatijami pozdravlja svobodo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, katero je Amerika priznala kot neodvisno in suvereno svetovno silo. Predsednik bo srečen, če bodo še nadalje obstojale med obema državama prijateljske vezi v vsakem oziru. Ohraniti je treba prijateljstvo, da se razvijejo med obema narodoma tesnejše vezi in je uverjen, da bo izvršena mislija prijateljstva, kateremu se bodo pridružili tudi ostali narodi.

OTVORITEV ČEŠKEGA PARLAMENTA.

— **Praga, 13. okt.** (Izv.) Kakor je bilo že javljeno, se sestane českoslovaški parlament 24. t. m. na jesensko zasedanje. Na prvi seji se predstavi parlamentu nova koncentracijska vlada Švehle. Ministrski predsednik Švehla poda obširen ekspozé o bodočem vladnem programu. Finančni minister dr. Rašin pa predloži parlamentu proračun za leto 1923. Finančni minister bo otvoril razpravo o finančnem položaju republike z obširnimi strokovnimi ekspozicijem.

VPRAŠANJE MORATORIJA NEMČIJI IN FRANCIJI.

— **Pariz, 13. oktobra.** (Izv.) Danes dopoldne pod predsedstvom Poincaréja in v navzočnosti Barthouja, De La Steriya in Reibela je bila konferenca, na kateri se je razpravljalo stališče Francije, ki ga ima zavzeti z ozirom na stalni padec marke, njega posledice in z ozirom na reparacijska plačila. Obširno je bil obravnavan predlog Bradbourya, da se dovoli Nemčiji petletni moratorij. O posledicah tega moratorija je zavzela Francija stališče, da sega predaleč v bodočnost in da je Franciji moratorij tako dolge dobe kvaren, ker ne more gledati, da bi morala Francija gospodarsko trpeti, ko bi začela Nemčija prosperirati.

— **Pariz, 13. oktobra.** (K. B.) Pertinax poroča v »Echo de Paris«, da vsebuje načrt Bradbourya, o katerem razpravlja reparacijska komisija, petletni moratorij z obvezo Nemčije, urediti v tem času svoje finance. Ta točka govori tudi o predlogu Maca Kennan, ki ga je utemeljil v svojem govoru pred ameriško javnostjo. Mac Kennan zahteva omejitvev plačila nastopno: 1. na nemško imetje v inozemstvu, ki ga cenijo na 4 milijarde zlatih mark, 2. na razliko med nemškimi izvozom in drugimi inozemskimi dohodki in uvozom, ki je znašala v mirnem času okrog 5 milijard zlatih mark. Pertinax izraža željo, da temu predlogu nemudoma sledi francoski načrt.

— **Pariz, 13. oktobra.** (K. B.) Jutranji listi poročajo, da pride pred reparacijsko komisijo Bradbouryjev angleški predlog za sanacijo. Ta predlog bi dovolil Nemčiji popolno odgodev plačil v gotovini tekom petih let pod pogojem, da izroči Nemčija svojim upnikom vrednostno menico s petletnim tekočim rokom. Vsak upnik bo lahko diskontiral nemško menico na svoje jamčenje. Načrt predlaga z druge strani strogi nadzor nad nemškimi financami, ki lahko po svojem uvidenju prepreči tudi eventualno izdajanje nemškega papirnatega denarja.

VOLITVE V ANGLEŠKI PARLAMENT.

— **London, 13. okt.** (Reuter.) »Daily Express« poroča, da je Lloyd George za takojšnje splošne volitve. Volitve, kot je bilo že razglašeno, naj bi se vršile 4. novembra.

CHAMBERLAINE O VOLITVAH V ANGLEŠKI PARLAMENT IN SEŠTAVI BODOČE VLADE.

— **Birmingham, 13.** (Reuter) V konservativnem klubu v Midlandu je danes zvečer imel Chamberlain daljši govor o politični situaciji in je med drugim izjavil, da mu še ni znan rok bodočih volitev, toda bodoča zbornica je lahko zelo različna od sedanje. Če delavska stranka dobi večino, so za to odgovorni oni, ki so k temu pripomogli. Glede orijentskega vprašanja je Chamberlain odobral odločno poli-

tiko Lloyd Georgea. Vsled njegove odločnosti se je vojna v Mali Aziji omejila in ni prestopila v Evropo. Lloyd George je Carigradu ohranil usodo Smirne. Anglija pa bo znala vedno braniti svobodo morskih ožin.

GRŠKA IN SPORAZUM V MUDANIJI.

— **Atene, 13. okt.** (Izv.) Grška delegata sta se povrnila s konferenco v Mudaniji in poročala vladi, da nista mogla podpisati sporazuma, ker nista imela glede nekaterih točk o izpraznitvi Trakije od atenske vlade za to potrebnih navodil. Grška vlada je sklenila podpisati protokol in je izjavila, da je grška vlada pripravljena odobriti vse točke sporazuma. Grška delegata podpiseta zapisnik v soboto 14. t. m. O tem so bili obveščeni grški poslaniki v Rimu, v Parizu in v Londonu.

SPORAZUM V MUDANIJI.

— **Pariz, 13. oktobra.** Očiteljni tekst dogovora v Mudaniji je bil večeraj sprejet v Parizu. Grška vlada je sporočila, da podpis dogovor tekom prihodnjih treh dni.

NA GRŠKEM OBSEDNO STANJE PROGLASENO.

— **Atene, 13. okt.** (Izv.) Vlada je izdala proglas, s katerim je proglasila nad vso Grško obsedno stanje. V trenutku vlada v deželi mr.

MARŠAL FOCH V VARŠAVI.

— **Varšava, 13. oktobra.** (Izv.) Kakor javljajo listi, namerava francoski maršal Foch po svečanosti kronanja romunskega kralja v Bukarešti odpotovati v Varšavo, kjer prisostvuje svečanemu odkritju spomenika poljskemu kralju Josipu Ponjatoskemu.

Borzna poročila.

— **Krona notira** v Curihu 2.10. — **Zagreb, 14. okt.** (Izv.) Borza ni danes poslovala.

— **Curih, 14. okt.** (Izv.) Današnja predborza. Zagreb 2.10 (včeraj 2.075), Berlin 0.20, Dunaj 0.6073, Budimpešta 0.215, Praga 18.20, Milan 22.00, London 23. 935, Pariz 40.912, Newyork 5.395.

— **Milan, 13. okt.** Zagreb 9.05, Berlin 0.90, London 10.420, Pariz 177.50, Newyork 23.40, Curih 439.—

— **Praga, 13. okt.** Beograd 46.375, Milan 126.50, London 131.80, Pariz 224.—, Newyork 29.75, Curih 552.—

— **Berlin, 13. okt.** Beograd 4150.—, Praga 9050.—, Berlin 11.400.—, London 12.000.—, Pariz 20.500.—, Newyork 2725.—, Curih 50.600.—

Turistika in šport.

— **Dirka na Grad.** V nedeljo ob 3. dopoldne se vrše kolesarske in motociklistične dirke na ljubljanski grad. Dohod k cilju po Studentovski ulici, ter Osojni poti do pol 3. po Vožni poti, pozneje je ta radi varnosti občinstva zaprta. Vstopnina Din 3. Občinstvo se naproša, da se rediteljem pokorava in s tem pripomore do gladke izvršitve.

— **Dirka na Grad.** Jutri, v nedeljo, dne 15. t. m. se vrši dirka na ljubljanski Grad ob 15. dopoldne. Pred dirko ob 14. pa vozi na Grad proti nagradi 100 D v prid kluba 40letni kolesar, tudi član »Mirije«.

— **Klub kolesarjev in motociklistov »Mirija«** v Ljubljani priredi v nedeljo dne 15. t. m. motociklistične in kolesarske dirke na ljubljanski grad za prvenstvo »Ljubljane« za leto 1922. Proga: Karlovski most dvorev na grajski planoti km 0.960. — Začetek točno ob 3. uri popoldne. Dirka je otvorena za vse klube v območju kolesarskega podsaveza za Slovenijo. Prijavnina: za motocikliste Din 20, za kolesarje Din 2. se sprejema do sobote dne 14. t. m. do 11. ure zvečer v kavarni »Prešeren«. Za zmagovalce so razpisane častne kolajne in diplome ter prvaku naslov: »Prvak Ljubljane 1922.« Vsi tekmovalci in reditelji se morajo nahajati že ob 2. uri popoldne na startu. — **Vodstvo.**

Društvene vesti.

— **Občni zbor »Preporoda SISU«** se vrši v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 17. uri v društvenih lokalih (Napredni dijaški dom v areni Narodnega doma, Tomanova 3). Ker se bodo obravnavale važne stvari, je udeležba za člane in članice obvezna. Vpisovanje se vrši vsak dan od 17. ure dalje v društvenih lokalih. — **Zdravo!**

— **Družabni zabavni večer,** priredi »Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev za Slovenijo« danes zvečer ob pol 8. uri zvečer v restavraciji pri »Lozarju« na Sv. Jakobu trgu. Vsi člani ter njih rodbine in prijatelji društva so srčno dobrodošli. Spoznavajmo se!

— **Tavariši Jadranasi!** V soboto dne 1. oktobra ob 20. se vrši v društvenih prostorih sestanek vseh članov z dnevnim redom: program društvenega dela v letu 1922/23. Udeležite se vsi! — **Odbor J. u. a. d. Jadran.**

— **Zadruga mizarjev Ljubljana,** Vič in Moste naznanja, da se vrši preizkušnja za pomagalec, za člane in druge, v nedeljo dne 5. novembra t. l. Prošnje je vlagati na zadrugo ali na naslov podpisane, do dne 20. t. m. — **Perdo Primožič,** t. č. tajnik, Ljubljana, Trnovski pristan 4.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMŠEK.

Odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

BERSON

Gumijevi podpetniki

in podplati

Došli so po vseh beljih trgovinah z usnjem ter na veliko pri:

Berson-Kaučuk d. d., Zagreb, Wilsonov trg št. 7.

Zahvala.

Vam, ki so našemu očetu

Ivanu Peče

izkazali šadajo čast odnosno darovali cvetje in ki so nam izrazili svoje sočutje, se iskreno zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1922.

Rodniki Peče in Šteti.

Zahvala. Vsem, ki so našemu očetu Ivanu Peču izkazali šadajo čast odnosno darovali cvetje in ki so nam izrazili svoje sočutje, se iskreno zahvaljujemo.

Janko Premka

podčastnik, električarja podčastniške čete.

Dne 13. septembra ga je v cvetu mladosti, 21 let, nanašala Bog pohitil k Sebi.

Očel St. ne da bi Te še enkrat videli, ki smo Te tako ljube, toda spavaj, spavaj, dragi sinko v daljnem tujem kraju. Edino upanje nam še ostane, da se smidemo nad zvezdami v rajskih viševah.

Pogreb preblagega pokojnika se je vršil v Šibeniku, kjer so ga na otoku Grad položili k večnemu počitku.

Sv. maše se bodo služile v več cerkvah. — Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Ljubljana — Šibenik, dne 12. oktobra 1922.

Zaljubljeni starši, bratje in sestridi.

Zahvala.

Povodom smrti našega nadvse ljubljene sina, brata, strica, svaka, gospoda

Janko Premka

izkazano posebno g. komandantu, vsem cenj. gg. častnikom, podčastnikom, vojakom, orožnikom, Sokolstvu, mestni godbi in Šibeniku za obilno sprejemstvo preblagega pokojnika na njegovih zadnjih poti. Premka hvala vsem darovalcem vencev in cvetja tembolj g. komandantu za genijlvi govor ob grobu.

Končno je duhovščini in vsem, ki so sprejeli pokojnika na njegovih zadnjih poti k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1922.

Zaljubljeni rodina Premkova.

5000 železnih sodov

amerikanskih po 200 litrov, rabljenih se ceno odda.

Tvarila sodov

ADLER & SOHN, Wien

IV. Viktorgasse 16, Tel. 59-4-64 in 59-3-55. 8669

MARASKINO MORPURGO

Šešdeset tega dolgaletnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo:

QONAC DALMATIA MEDICINAL in druge izbrane likerje, španja, ekstrakte in sirupe.

PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA DESTILACIJA

V. MORPURGO, SPLIT

Restoracija Adolf Kerdin, Ljubljana, Seethovnova 9.

Ako imate boleče noge

ako Vas peko podplati kd., obrnite se zaupno na

specialno obrt za ortopedično obutvo

Wilhelm Walter, Graz

Leonhardstrasse 48, Ecke Merangasse, Tramwayhaltestelle.

Največja zaloge za ploške in usodene noge. 8652

Meblovano sobo

v sredini mesta izčeta zahvala. Plačilo mesečno 300 Din. Ponudbe pod „Sredina 8746“ na upravo Slov. Nar. 8746

Šampanjske buteljke steklenice

kupuje v vsaki množini tridka Fr. Khum — Ljubljana, nasproti hotela Union. 8642

Hiša

z delavnico napredaj. Priprava za vsako obrt. Vseživ lahko tako. Poizve se pri M. Kavčič, Kocice pri Ljubljani.

Spretna prodajalica

dobre izveščane v trgovski stroki, z večletno prakso. Mesta mesta za tako. Naslov pod „Spretna prodajalica 8692“ na upravo Slov. Naroda. 8692

Hiša

z delavnico in skladiščem, 10 let obstoječa na Glincih, za vsako obrt pripravna, se po ugodni ceni prodaja. Stranka se lahko tekom meseca dni preseli. Poizve se: Ivančič, Ljubljana, Tržaška cesta 2, (stavbna pisarna) 8712

Mlinar in žagar

dobro izužen v obeh strokih, liče službe za takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Zanesljiv 8703“ na upravo Slovensk. Naroda. 8703

15 letna deklica

sirota, poštna, močna, zdrava, želi priti za učenko v kako trgovino v mestu ali na deželi proti prostemu stanovanju in hrani. Dovolila je 2 razreda meščanske šole. Naslov pove uprava Slov. Naroda 8690

Vrtnar

18 let star liče službe v mestu ali zunaj mesta. Govori hrvaško, madžarsko, nemško in nekoliko slovensko. Pisane ponudbe pod „Vrtnar 8693“ na upravo Slov. Naroda. 8693

Proda se

popolnoma nov mestni kočnik, nova ženska svila trikot-obleka, 2 para novih moških čevljev št. 44 in več stare obleke. Resljeva c. 13./I. nadst., levo; samo med 12. in 2. uro pop. 8504

Skladiščnik

samo prvovrstna moč, vojaščin: prost, do trideset let star, trgovsko usposobljen v špecerijški stroki, se liče. Predstaviti se je v pisarni „ALKO“. 8593

Vnanovo obnovljeni gostilni, TRIGLAV

Pojanska cesta, bodo danes sveče

krvave

in jetrne klobase

Vino prvovrstno. Za obilen obisk se priporoča Ivanka Kramarjeva, gostilničarka. 8744

Jvan Starin

be prodajal goveje mase I. vrste 36 K, II. vrste 34 K kilogram. — GLINCE št. 104. 8699

Lokal, u kojem je

gostiona sa stanom

u Zagrebu, (Gornji grad), na prometnom mestu, prodaje se radi preuzetja drugega posla. Ponude upaviti na Mugo Pliško, Mletačka ulica 9, Zagreb.

Sena, pšenice

koruze, ovs

na veliko dobite pri km St. Momičević v Sisku. 8672

Slovensko Pisaninsko Društvo sprejme samostojnega knjigovodja

zmožnega bilanca, obenem za pisarniške posle. Služba celodnevna. Pisanina ima je prednost. Plača po dogovoru. Prijave naj se pošljijo na O redni odber S. P. D. v Ljubljani do 1. novembra 1922. 8745

la Portlandcement

la apno

raspoložam v vsaki količini po dnevnih tovarniških cenah in sicer, cement v vrečah po 50 in 35 kg, v sodih po 200 kg, in papirnati vreči po 50 kg.

apno pa v sortih vagonih. Potrebujem za takojšnjo dobavo 100 vagonov premoga zdroba in premisa za takojšnje ponudbe z navedbo cene.

Na prodaj imam 50 komedov raznih sodov za zelje, nedolje 50 komedov 10 let starih botaničnih svet in stroji za drobljenje koruze in 2 vagona sivnega mavca (gipsa).

Ravnatelj M. ROZMAN,

tovarna cementa Zidani most.

Kupi se

večja dolžina — stični. Naslov pove uprava Slov. Naroda.

Krusen volčji pes

napredaj 4 mesec star. Čepa nizkal. Več v trgovini J. Posa, trgovina Stari trg 6 (pri blagajni). 8702

Proda se kožahovinast

ovratnik in muf

Naslov pove uprava Slov. Nar. 8701

Išče se

postrežnica

na davno 5 ur. Plača po dogovoru. — Zglediti se je od 1.—2. Breg 18-III deano.

Prazno sobo

liče za takoj ali okolič Tori Javnikar, podpolkovnik v pokoj. Cenj. ponudba na upravo Slov. Naroda pod „Prazna 8711“.

Prostor

ki se z manjšim stroškom predela v skladišče, obrtno podjetje ali avtogaraže, s stanovanjem, se ugodno odda. Naslov pove uprava Slov. Nar. 8710

Hiša, III. nadst.

na prvovrstnem prometnem kraju v sredini Ljubljane, ugodna za vsako obrt ali trgovino, se radi rodbinskih razmer prodaja. Ponudbe pod „Merkur 8713“ na upravo Slov. Naroda. 8713

Hlev

na onega konja ličem za takoj. Ponudbe pod „Hlev“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8705

Proda se cenó

nekaj pohištva

zaradi selitve. Ogleda se na dvorišču v skladišču pri Figovcu. 8736

Sprejemem takoj

dva bolj preprosta gospoda na hrano in stanovanje. Vsek dan sprejemam več starih obonovot na najnižji cenj. — Naslov pove uprava Slov. Nar. 8738

Ješko Malej

Hiška Malej roj. Ručijaj

poročena 15. oktobra 1922.

Nejško Selo Mergelj

Prostovoljna dražba

dva travnika v mestnem logu par. št. 573 in 574 k. a. Travnosko predmetje se bo vršilo v središču dne 18. oktobra 1922 ob 11. v pisarni notarja dr. Kuharja, K. odvoznika ulica 8. — Cus. cena K 240.000. Vadija je položiti 10 od sto. Pravice vmiženih umikov evitaneje ne dotaknjene brez ozira na višino izkupila. Dražbeni pogoji in podrobnosti v pisarni notarja dr. Kuharja. 8660

Izdelovalci

krtač

vseh vrst, kakor tudi izdelovalci glavnikov (Frisol-Panzen), dalje izdelovalci zobobrbcev, ako želijo napraviti dobre kupčije, naj vpišejo svoje naslove in ponudbe pod „Export“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8660

Prodasta se cenó

na vozčka, zimsko suknjo in blago za zimsko suknjo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8700

Nov štedilnik

se prodaja radi selitve na Dunajski cesti v barakah nasproti Aleksandrovi vojašnici. 8708

Modistovska obrt

v odprtem lokalu se odda v najem, eventualno tudi prodaja. Ponudbe pod „Prilika 8726“ na upravo Slov. Naroda.

Prodaj

pri glavni cesti hišo z vrtom, 10 min. od kolodvora pripravno za vsakega obrtnika. Vpraša se: Celje, So. Hudinja 57. 8719

Dvonaštopna hiša

s petimi stanovanji, kletjo in vrtom v sredini mesta na prodaj. Stanovanje bode prosto in sicer 2 do 3 sobe, kabin, kuhinja s prilikami. Več se izve v upr. Slov. Naroda. 8714

Zanesljivega in pridnega

potnika za Slovenijo

sprejme tovarna hranil. Natančne ponudbe z navedbo pogojev na „Poštni predal 133“ Ljubljana, glavna pošta. 8747

Proda se posestvo

13 orlov, z vodno močjo 45 HP, s sadnim vrtom, njivo, pašniki, majhnim gozdom, stavbeno parcelo, v hnanu pri Domžalah. Pripravnost za industrijska ali večja obrtna podjetja. Ponudbe pod „Vodna moč“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 8716

Staro lito železo v vseh množinah

kupuje

Strojne tovarne in litarve d. d. v Ljubljani.

Perutninarji - izvozniki, pozor!

V Somberu (Bačka) se prodajo radi selitve moderne letke stabilne, vendar razložljive, za zbiranje perutnine, obsegajoče do 3000 glav in približno 100 kletk za blagi transport. Trgovske zveze na razpolago. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 8725

Vojaške zadeve

Otvoril sem obširno konc. informacijsko pisarno, Ljubljana, Vrtača št. 3, Korsičev vrt vrva vrata desno. Dajem točna pojasnila v vseh vojaških zadevah. Uradne ure od 9-11 ure dop. in od 3-4 pop. V nedeljah in praznikih od 9-11 ure. 8707

JOSIP SVETIČ, podpolkovnik v p.

Največji davki

katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti.

Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Sviči, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapeljive, svetilne in stenske ure, verižice, prslane, zapeljive, uhane, namizno orožje, krstina in birmska darila ter vso drugo zlatino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, britve, lasastrižine in brivske stroje, stekloprece, doze za tobak, svačice in smotke, nažigalce in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. SUTTNER, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

Avtomobili „FIAT“

Motorna kolesa „Zündapp“

Pnevmatika „Reithoffer“

Najnižje tovarniške cene

GLAVNO ZASTOPSTVO

O. Žužek, Ljubljana,

Sodna ulica št. 11. Tel. inter. št. 461.

Ceniki zastoni in franko
Kolesa iz pruih tovar
Dürkopp, Styria, Waffler
Začasno znižane cene.

„VOLTA“ tovarna žarnic v Mariboru, Koroška cesta št. 27

Izdeluje zrakoprazne žarnice s kovinske nitje v vseh vrstah in oblikah ob najnižji ceni in najboljši, vsake tuje konkurence zmožni kakovosti. V kavarni Union, ki je razsvetljajoče žarnice „Volta“ se lahko vsake prepriča o prvovrstni kakovosti žarnic „Volta“.

26/32 HP vročeparna lokomobila

izgrajena 1918, z jamčeno obrabo zmogla se
proda točno s skladišča v Gradcu.

R. LANGER, GRAZ
Idolhofgasse 38-40.

Pozor! Kožuhovina Pozor!

Na tist, posebno lepe Alaska in plave listee, kakor tudi
in dihurjeve boe, različne ovrtnike za gospode in dame,
bete predposteljne preprope se dobijo vedno v zalogi pri

FRANZ JAKŠAK krmar, Ljubljana Gosposvetska c. 13/8. (Kollzei)

JAMSKI LES

izredno ali jelbov, 3-7 m dolžine, 12-24 cm srednje
debeline, kupi se vagon kranjskih postaj vsake množine
Sontjanški prometovnik

AND. JAKIČ, Krmelj, Dolenjsko. . . .

Gospodična

in starije pri starših in je zmožna pomagati 3 deklicam od 6 do
12 let pri učenju, daje oziroma nadzira začetni pouk klavirja in
gospodične se sprejme za celo popoldne. Vpraša se vsak dan od
9-12 popoldne pri P. Magdič, Aleksandrova c. 16 I.

Naznanilo!

Načelnik občinskega naznanjanja, da sem prevzel zastopstvo
vse domače tovarne „Volta“, Maribor, ter se cenjenim naroč-
nikom najtopleje priporočam.

Na drobno, na debelo vseh vrst žarnic.

Emil Franzot
Florjanska ul. 3.

Prvovrsten

svež domač špeh

po R 100 do 110 za kg prodaja tedna

Predovič in Smoljanovi stojnici
v šolskem drevoredu. 8727

„SINTA“

oplošna industrijska in trgovska družba z o. z.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 13

Z našega skladišča v Ljubljani nudimo, dokler
traja zaloga:

Podkve za konje
„Styria“ kavine minčke
Wile, jeklene, s 4 roglji, 12" dolge
Mladon za gramoz (Schotterschlägel)
Čevka za poto, v zabojih po 50 kg
Salmčnike, znamke „Siedler“
„Puch“ kolesa.

Cene zelo ugodne!

LOKOMOBILI

VRUČA PARA /HEISSDAMP/
ZASICENA PARA /SATTDAMP/
ZA SVAKI EFEKAT
ZA SVAKO GORILU

BRÜDER FISCHER

TVORNICA STROJEVA
WIEN, III. EASANG. 38.
BUDAPEŠT, LOKOMOBILFISCHER

WOLF LANTZ-HOHN
PROMPNA ODPREMA

Zastopnik je tvrdha: Stehl in Tajoč
Ljubljana, Ročljova cesta št. 4.

TVRDKA

GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE, DAME IN OTROKE

— SE NAHAJA —

V SELENBURGOVI ULICI 3.

— VOGAL KNAFLOVE ULICE. —

A. D. za saobračajne i železniške potrebe

Ljubljana, Soteska 6

dobavlja brzo i najpovoljnije tračnice, spojnice, šarafe, čavle,
skretnice, okretne ploče, kolne slegove,
ležaje, kola, lokomotive za žumske
železnice, ciglane, rudnik i ostala
industrijska posuđa.

Priporočila se

preoblikovalnica klobukov

za dame in gospode

Barborič-Završan

LJUBLJANA, Mesni trg št. 7

Modni salon Stuchly - Maške

Zidovska ulica št. 3.

Priporočila zadnje novosti
klobukov (modelov) iz baržuna
klobučevine, velourja. Največja
izbira usnjenih čepic in iz
druzega blaga.

Svečeno se vsakomur priporoča. — Zlati klobuki vedno v zalogi

POTNIKI V AMERIKO, POZOR!

UNITED-AMERICAN-LINES-INC

prevaža potnike z najnovjšimi brzoparniki preko:

HAMBURG-SOUTHAMPTON in GIBRALTAR-NEW YORK

Vozne listke ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

SIMON KMETEC

zastopnik za Slovenijo,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 26

DIONIČKO DRUŠTVO

p r i j e

ŠKODINI ZAVODI U PLZNU

(spojeni sa „Sjedinjenjem tvornicama strojeva d. d. prije
Škoda, Ruston, Bromovský i Ringhoffer“)

Centrala: PRAG - SMICHOV

Tvornice: PLZENJ, DOUDLEVECE, NYRANY, KRALJ.
GRADAC, SMICHOV

Grubi, napola obradeni i potpuno obradeni predmeti iz ličnog
zlatja i ličnog štita, kovani dišleci sve do najvećih dimen-
zija i težina za svu industriju, željezo, čelik, parobrod-
stvo i. t. d.

Odjevi iz svih kovina i iz elektrolika.
Zubati kotači („Citroen“, „Masg“ i. t. d.), perni svili i vrsti, re-
kavala, procjepi (Schraubstücke), vijčani klučevi i. t. d.

Željezne konstrukcije i dizala.

Parni kotlovi svih vrsti.

Lokomotive i tendere za normalni kolosijek.

Parni strojevi, strojevi na plin i naftu, strojevi za hladno jelo proiz-
vodnju leda.

A'atni strojevi, hidraulička tlačila, perna kladiva, lomila, kompresori,
traktori, vozne automobilske radionice, motori i parni plinovi, lokomo-
bili na bencin i valjci za valjanje ceste.

Separatori za mlijeko.

Tiskarski strojevi i. t. d. i. t. d.

POTPUNI STROJARSKI UREDAJ: ščuranci, rafinerija, tvornice železa,
tvornica sapuna, sušionice, pivovara, vornice slada, hladiona tvornica leda,
klosona, rudnika, majdana i valjanice, brodogradilišta, pomorskih i rije-
čnih parobroda, električnih centrala.

Projektirani i proračunati na zahtjev.

SASTUPSTVA:

Sajmište br. 60 ZAGREB Telefon br. 14 - 97

Zorina ulica 22 BEOGRAD Telefon br. 8 - 78.

Gradbeno podjetje

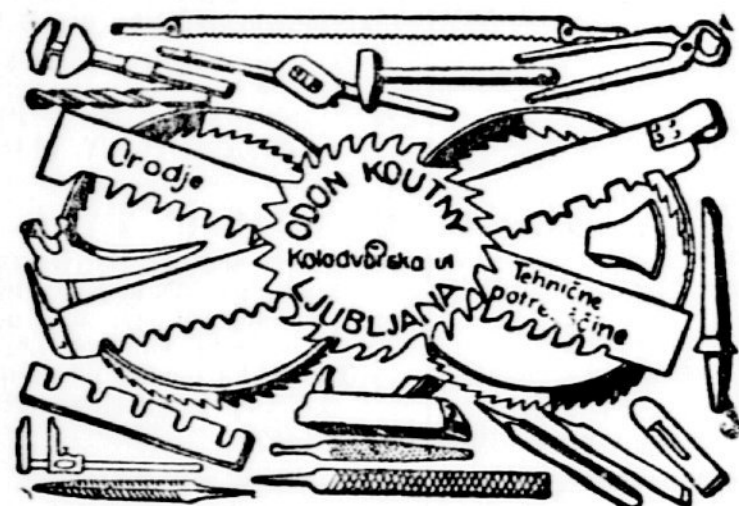
ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 20.

se priporoča za vsa o to stroko spadajoča dela.

Krasno posestvo

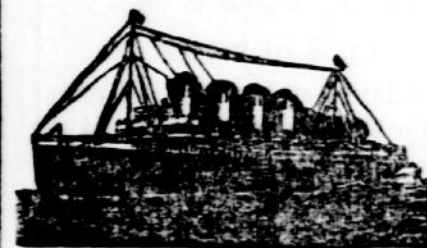
ob glavni cesti tik drž. kopališča Doberne p. Celju, v skup-
ni legi 20 orlov njiv, travnikov, gozda in sadonosnik se
z živino ter z vsem letošnjim pridelkom ceno proda. Ku-
pec lahko takoj prevzame. Vpraša se pri M. Pšeničnik,
Celje, Kralja Petra cesta 1.

Cie. Gle. Transatlantique

Francoska linija.

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojas-
nila za to progo daje

Ivan Kraker, zastopnik

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41. 3800

Pozor!

Vse šolske potrebščine

„ pisarniške potrebščine

„ vrste papirja ter trgovske knjige

„ trakov za pisalne stroje

„ kuverte s tiskom po naroč.

„ črnilo, zvezki od 8-80 listov

„ peresa, radirke, tintnike,

noteze, prašek za črnilo, pis. mape, šol-
ske tablice, kamenčke, svinčnike,

razpošilja po najnižji ceni na veliko in malo

Josip Omerza

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6. I. nadstr.

G. trgoval pri večjem naročilu popust.

Vedno v zalogi pri

Albin Turk

Ljubljana

Prešernova ul. 48.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z. o. z. Ljubljana.

(ZADRUŽNO PODJETJE.)

Centralno skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva

ulica 1, prvo nadstropje.

Prodajalna na drobno Sitarjeva ulica št. 5.

Prodajalna v Semberu (Bečka), Aleksandrova

ulica št. 11.

Lasna konfekcijska tovarna.

Velika zaloga solidnega manuf-kturnega blaga!

Cene znatno znižane vsled pocenjevalne akcije!

Definitivni državni nameščenci dobe zopet blago proti odplačilu
v mesečnih obrokih ob običajni garanciji likvidujoče oblasti.